PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo | Cena 60 lir | Leto XXIII. Št. 288 (6872) | TRST, sreda, 6. decembra 1967

RAZLIČNA STALIŠČA TUDI V VLADNI VEČINI

Pričetek zapletene in ostre debate o reformi italijanskih univerz

Poročilo demokristjanskega poročevalca o spornih vprašanjih
Popoldne je zmanjkala legalna večina v zbornici in so morali sejo prekiniti - Medministrski sestanek o sindikalnih vprašanjih

RIM, 5. — V poslanski zbornici se je danes pričela razprava o zakonskem predlogu, ki predvideva preureditev univerz in katerega je vlada sestavila in predložila poslanski zbornici že maja 1965. leta.

Poročevalec, demokristjan Ermini je obrazložil izredno dolgotrajno preučevanje v komisiji, češ da je šlo za zelo zapleteno vprašanje, saj so si sledile razne preučitve, kritike in pripombe prizadetih organizacij, tako da je komisija morala upoštevati različna mnenja. Po eni plati je vse to olajšalo delo komisiji, ki je lahko podrobneje preučila celotno zadevo, po drugi pa je seveda privedlo do izgube časa in tudi opozorilo, da gre za vprašanje, ki je zelo zapleteno in zelo odgovorno.

K vsemu temu je treba še prišteti bistvene razlike v stališčih različnih političnih skupin (pri čemer seveda ne gre samo za razlike v stališčih med opozicijo in večino, temveč zlasti za razlike med socialisti in demokristjani), tako da komisija ni izdelala povsem enotnega zakonskega predloga in so še vedno razlike glede pomembnih vprašanj.

Nadaljnje izvajanje poročevalca je bilo nato posvečeno tem spornim vprašanjem, o katerih bo zbornica morala sedaj razpravljati na plenarnih zasedanjih, pa bodisi da gre za splošno razpravo ali za preučitev raznih popravkov.

Poročevalec je dejal, da bo prva «podvodna čer» že pri preučevanju drugega odstavka četrtega člena, ki govori o zakonskem pooblastilu vladi, da preuči in določi vrste obstoječih univerz. Gre za razpravo načelnega značaja, ki posega tudi v ustavno pravo.

Pomembno je vprašanje k univerzam priključenih inštitutov in njih avtonomije, kot tudi vloge in dolžnosti profesorjev, ki delajo v teh inštitutih.

Zakonski predlog predvideva vrsto organizmov, ki bodo vodili univerzitetno življenje in ustanovitev posebnega univerzitetnega vsedržavnega sveta. Pri tem je zlasti sporno, katere kategorije bodo v teh organizmih zastopane in kakšen vpliv bodo imele: redni profesorji, docenti, asistenti in študenti. Poročevalec se je zavzemal za pretežni vpliv rednih profesorjev, kar je utemeljeval, češ da so stalno zaposleni na kaki univerzi in imajo tudi največje odgovornosti.

Resne kritike so bile izrečene glede načina natečajev za stalna mesta, kot tudi glede sestave vsedržavnega univerzitetnega sveta, glede česar je vlada predlagala zakonsko pooblastilo, komisija pa je vključila tudi to vprašanje v zakonski predlog.

Zadnje, vendar ne najmanj važno vprašanje, je odgovornost profesorjev, da v celoti izvršujejo svoje akademske dolžnosti. Sedaj namreč študenti zelo pogosto svojih rednih profesorjev sploh ne poznajo, ker se ti ukvarjajo z vsem mogočim, samo s pedagoškim delom ne. Zakonski predlog predvideva prepoved stalne pridobitne službe in da se v takih primerih pošljejo prizadeti na začasen dopust.

Poročevalec je v tej zvezi obžaloval, da je komisija osvojila komunistični predlog, ki predvideva prepoved tudi za profesorje, ki postanejo parlamentarci, češ da so že sedaj prerahli stiki med političnim in znanstvenim svetom. Pri tem gre seveda tudi za druge javne funkcije in med njimi za župane večjih mest, predsednikeežel in podobno. V tej zvezi je poročevalec napovedal poseben popravek zakona.

V tej zvezi je tudi vprašanje polne zaposlitve profesorjev in docentov, ali točneje določenih ur, ki jih morajo opraviti na univerzi, pri čemer gre po eni strani za drugo plat že zgoraj omenjenega vprašanja, po drugi pa za jamstva docentom za primerne dohodke.

Popoldanski del zasedanja poslanske zbornice je bil dokaj živahen, ko so komunisti zahtevali, da se preloži razprava o spremembi tehničnih norm za težka cestna motorna vozila in ko se je ugotovilo, da v zbornici ni zadostnega števila poslancev. Sejo so morali prekiniti za eno uro, ko pa so ponovno ugotovili, da zadostne večine na noben način ni mogoče doseči. Komunistični poslanci so zahtevali preložitev razprave o tem zakonskem predlogu iz istih razlogov, kot je to zahtevala večina sama novembra 1965. leta. Gre za dopustitve znatno višje teže obremenitve na os tovornjakov, kar ima seveda različne posledice za večjo konkurenčno moč tovornjakov v primerjavi z železnico, po drugi plati pa predstavlja tudi občutno večjo obremenitev za ceste in nove izdatke za vzdrževanje cest.

V senatu je prišlo do dokaj ostrih kritik na račun politike v kmetijstvu v zvezi z razpravo o proračunu za prihodnje leto.

Objavljeni so bili uradni izidi o volitvah v 15 občinskih svetov, ki so bile v nedeljo 3. decembra, ko je v teh občinah volilo skupno 141.956 volivcev. Volitve so bile delne in se nanašajo na relativno zelo majhno število volivcev tako, da so politični zaključki malo pomembni. Na nedeljskih volitvah so prejeli: KD 62.793 glasov ali 43 odst. (na zadnjih upravnih volitvah 42.6 odst.), PSU 29.139 ali 19,9 odst. 118,3), PRI 2.885, 2,0 (0,5), KPI 30.069 20,6 (21,2), PSIUP 6.[illegible] 4,5 (—), PLI 5.868, 4,0 (2,8), M[illegible] 6.610 4,5 (4,1), povsem so izginile razne desničarske mešane liste in razne neodvisne liste, ki so vključevale predvsem levico.

Predsednik vlade Moro je danes vodil medministrski sestanek, na katerem so obravnavali različna vprašanja povezana «z delovnim svetom». Minister Pieraccini je kasneje pojasnil, da so obravnavali vprašanje pokojnin, odnosov z državnimi uslužbenci in nekatera druga sindikalna vprašanja. Očitno gre za vrsto vprašanj, ki zahtevajo rešitev in na katere so tudi avtoritativno opozorile vse tri vsedržavne sindikalne organizacije, ki so proglasile za 15. december štirinurno splošno vsedržavno stavko.

Senator Terracini je vložil vprašanje v zvezi z govoricami, da se vrše pritiski na visoke oficirje, ki so poklicani, da pričajo na procesu De Lorenzo-Espresso in zlasti, da se jim grozi z obveznostmi, ki izhajajo iz «vojaške tajne». Senator opozarja, da gre za kršitev osnovnih načel sodstva in zahteva takojšen demanti. Podobno vprašanje je vložil tudi senator PSU Bonacina.

Posl. Pasquale Schiano, katerega sta urednika tednika «Espresso» citirala kot glavno pričo, je izjavil tisku, da so lažnjive izjave, ki jih je dal general De Lorenzo med sobotnim zasliševanjem.

Vsedržavna sindikalna tajništva uslužbencev PTT so proglasila za 14. december vsedržavno 24-urno stavko.

Za večjo uporabo francoščine v OZN

NEW YORK, 5. — V prihodnjih letih se bo uporaba francoščine v Združenih narodih znatno povečala, čeprav bo to pomenilo precejšnje izdatke. Finančni odbor glavne skupščine je zaradi pritiska Francije in drugih 37 držav odobril z večino 73 glasov proti devetim predlog, ki določa posebno nagrado vsem uradnikom OZN, ki lahko izpolnjujejo svoje delo z uporabljanjem francoščine in angleščine. Od petih uradnih jezikov v Združenih narodih (angleščina, francoščina, španščina, ruščina in kitajščina) se najbolj uporablja angleščina.

Proti predlogu, ki ga je odobrila glavna skupščina, so glasovale ZDA, češ da izvedba tega ni politično utemeljena ter tudi malo praktična in draga. Tisti, ki kritizirajo ta predlog, pravijo, da bo OZN imela s tem nove stroške vet milijonov dolarjev letno. OZN ima približno deset tisoč uslužbencev.

JUBILEJNA SLOVESNOST ZA 70-LETNICO DR. ROBERTA HLAVATYJA

Stoječ trdno na naših tleh se ni izoliral od svojih ljudi

Hlavatyju so čestitali predstavniki SPZ, SKGZ, Opencev, Slovenskega kluba, SZDL obalnih mest, Slovenske skupnosti in športnikov

Če je bilo treba še kakega dokaza, kako priljubljen je naš 70-letnik dr. Robert Hlavaty v vseh krogih tržaških Slovencev, potem je bil včeraj zvečer ta dokaz več kot prepričljivo podan. V galeriji Kulturnega doma se je že ob Hlavatyjevih razstavljenih slikah zbralo toliko ljudi, kot jih menda v tem prostoru še nismo videli. Med zbranimi smo opazili številne slovenske politične predstavnike, kulturne in prosvetne delavce, predstavnike šolstva. S svojim obiskom je slavljenca počastil tudi jugoslovanski generalni konzul ing. Marjan Tepina s konzuloma Gačnikom in Hrastom, prišli pa so tudi prijatelji z onstran meje. Tržaškega župana pa je zastopal občinski odbornik Dušan Hreščak.

Razstavo je v imenu kulturne komisije SKGZ odprl slikar Klavdij Palčič, ki je dejal, da si Hlavatyjev praznik vsi Slovenci v zamejstvu lastimo kot svoj praznik. Podčrtal je, da so Hlavatyjevi akvareli nedvomno ena od najpristnejših umetniških izpovedi v tukajšnji naši kulturi, ki šteje še druge ugledne predstavnike. «Zanimivo in — skoro bi dejal — ganljivo je, da je lep del naše umetnosti zrasel v znamenju velike ljubezni do tega koščka naše zemlje, na katerem živimo. Od teh predstavnikov je Hlavaty verjetno tisti, ki zna najbolj lirično izpovedati to ljubezen z likovno govorico, ki je spodbujajoča v svoji neposrednosti in iznajdljivosti ter tako pristna in iskrena, da postane našemu človeku njegova lastna izpoved. Mi vsi smo Hlavatyju hvaležni,» je svoj nagovor koncal Palčič, «ter mu želimo, da bi med nami preživel še dosti dosti veselih in ustvarjalnih let!»

V mali dvorani je bila potem proslava. Najprej je nastopil zbor Kras iz Dola-Poljan, ki je pod vodstvom Pavline Komelove zapel vrsto pesmi. Lepo upeti pevci so bili deležni splošnega odobravanja. Prav je, da so ti pevci z Goriškega nastopili v Trstu pred občinstvom, ki ga sicer ne morejo šteti za svoje občinstvo.

Ko je v imenu Prosvetne zveze spregovoril dirigent Ubald Vrabec, je najprej poudaril, da bi bil slovenski narod že davno izbrisan s sveta, «če ne bi iz njegove srede tudi rasli možje, ki so vedno in povsod stali na braniku naših narodnih in socialnih pravic in ki so obenem po svojih velikih sposobnostih prispevali občuten delež k slovenski kulturni rasti. In tak mož, je dejal Vrabec, «je naš današnji jubilant.» Nato je v nekaj besedah povzel Hlavatyjevo pot vsestranske dejavnosti od zdravniškega poklica, ki mu je dal posebno veljavo z zelo aktivnim sodelovanjem v OF ter poznejšim organiziranjem zdravstvene službe, pa do kulturnoprosvetnega organizatorja in seveda umetnostnega ustvarjalca. «Nad vse časten je prispevek, ki ga je dr. Robert Hlavaty dal naši kulturni rasti, in tržaški Slovenci smo ponosni, da je naš jubilant zrasel in dozorel v naši sredini in bi si samo želeli, da bi v bodoče imeli več takih mož in da bi se mladi rodovi zgledovali prav po njegovem dosedanjem delovanju,» je končal Ubald Vrabec, ki je potem še izrekel čestitko v imenu Prosvetne zveze.

Predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze Boris Race, je zlasti podčrtal, da hoče Hlavatyju čestitati v imenu človeka, ljudi. Kajti slovenskega človeka tu pri nas vidi Robert v organizacijah SKGZ. Slovenski človek je predmet njegove ognjevite zavzetosti in ljubezni. V organizacijah vidi samo sredstvo, da dosežemo, kar nam je pri srcu: navezanost na naše narodno telo, uveljavljanje naše narodne skupnosti, obramba našega jezika in slovenske šole, spoznavanje kulturnih vrednot slovenskega naroda in prosvetljevanje našega človeka. «In prav to zadnje», je nadaljeval Race, «je treba podčrtati: Robert Hlavaty, slovenski slikar, priznani umetniški oblikovalec kraških in morskih motivov, se ni zaprl v kabinet in se izoliral od našega človeka. Ni zapadel skušnjavi, da bi se kot član naše skupnosti izven matične dežele z legitimacijo priznanega slovenskega kulturnega delavca danes, poudarjam, danes, izživljal v skrbi za usodo celotnega slovenskega naroda. Ostaja trdno tu, na naših tleh in se ne loteva domačih problemov z iskanjem vzrokov za naše stanje izven prostora, v katerem smo, in izven razmer, v katerih živimo. Je kulturni delavec, prosvetni organizator in prosvetni delavec, pa naj to kdo imenuje «zatekanje v vrtičkanje s prosvetnimi društvi», če hoče. Je pobudnik za kulturne manifestacije najvišje ravni, a hkrati tudi pobudnik za ljudsko prosvetne prireditve in celo za pustno povorko, če je treba. Vsa njegova dejanja, vse njegove še mladostne sile so usmerjene v nas same v prepričanju, da je v prvi vrsti od nas, od naše volje, samozavesti in požrtvovalnosti odvisno, ali bomo vzdržali pritisku.»

Od SKGZ je jubilant prejel tudi zlato kolajno, nakar so mu čestitali in izročili darilo tudi predstavniki Opencev. Zanimiva novost in tako rekoč enkratni dogodek je bil nastop slovenskih pevovodij v zamejstvu, ki so pod vodstvom dirigentke Pavline Komelove zapeli znano Oj slavljenec današnji.

Dr. Vladimir Turina je potem slavljencu čestital v imenu Slovenskega kluba. «Delal si dolgo vrsto let in še delaš,» je dejal dr. Turina. «Nikoli zase, temveč za vso našo slovensko skupnost...

Če mč drugega, že to, da si morda edini naš kraški in ne samo kraški akvarelist-idealist, ki je ustvaril na stotine akvarelov, bi bilo dovolj, da ti ostanemo hvaležni... Kjerkoli si kaj začel, si vedno zapustil sledove, da so ti drugi lahko sledili. Vse, kar si storil, nosi pečat nesebičnosti, velikega altruizma: vse za druge, čim manj zase. Tebi ni mar za osebno blaginjo, materialna sredstva ti niso namen. Človekoljub si, socialno čuteč človek, prežet s poštenjem in dobroto, v vsakomur vidiš človeka, ki mu moraš in hočeš pomagati.» Po čestitkah je dr. Turina izročil dr. Hlavatyju zlato kolajno Slovenskega kluba.

Slavljencu je potem še čestital in izročil darilo predstavnik SZDL obalnih mest dr. Svetozar Polič, nakar mu je izrekel čestitke dr. Dolhar v imenu Slovenske skupnosti. Dušan Košuta mu je prinesel čestitke športnikov ter mu podelil značko Bora.

Ganjen se je slavljenec vsem zahvalil ter poudaril, da ga današnji večer veseli, ker vidi, da ima mnogo prijateljev. Imeti prijatelje pa je lepo, je dejal. S šalo — in tu se je spet razodel, kakšen je — je dr. Hlavaty sklenil svoje besede: zaželel je, da bi vsem čestitke vrnil ob njihovi — sedemdesetletnici.

Zbor Slovencev iz Boršta je zapel nekaj pesmi pod vodstvom Svetka Grgiča. Zadnja — Le pijmo ga — je bila mišljena kot voščilnica. In na koncu pesmi so zastopniki zbora darovali jubilantu steklenko domače kapljice.

S tem je bila sicer slovesnost končana, toda velik del navzočih se je še ustavil v Kulturnem domu. Bil je prijeten večer, ki se lahko ustvari samo okrog osebe, ki je tako splošno priljubljena kot dr. Robert Hlavaty.

POROČILA O PRORAČUNIH V ZVEZNI SKUPŠČINI JUGOSLAVIJE

Nikezić obrazložil zunanjo politiko SFRJ in stalno prizadevanje za ohranitev miru

Jugoslavija posveča posebno pozornost vsemu, kar je bistvo politike nepovezanosti - Poročilo državnega tajnika za obrambo

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 5. — Zveznemu svetu, svetu narodov, organizacijsko-političnemu svetu zvezne skupščine so na današnji skupni seji bila predložena poročila o proračunu za prihodnje leto in posebej poročilo o proračunih državnega tajništva za zunanje zadeve, državnega tajništva za narodno obrambo in zveznega tajništva za notranje zadeve.

Jugoslavija nadaljuje svoje prizadevanje na mednarodnem področju za razširitev sodelovanja in utrditev miru v skladu s smotri, potrjenimi v ustavi, je poudaril državni tajnik za zunanje zadeve Marko Nikezić v svojem poročilu državnega tajništva za zunanje zadeve, v katerem se je ozrl na aktualna mednarodna vprašanja in na odnose Jugoslavije z drugimi državami. Nikezić je ugotovil, da je letošnje leto bilo težko za svetovni mir in da politika sile se vedno ogroža položaj manih in nezadostno razvitih drzav.

Nikezić se je v svojem govoru poseono zadrzal na najvažnejših trenutnih žariščih: na krizi na Srednjem vzhodu in vojni v Vietnamu in glede obeh vprašanj ponovil znano jugoslovansko stališče Delovanje Jugoslavije, je poudaril Nikezić, je bilo od prvega dneva krize na Bližnjem vzhodu usmerjeno na podporo žrtvam izraelskega napada in na iskanje politične rešitve, ki bi zagotovila trajen mir na Bližnjem vzhodu. Na mišljenje nekaterih inozemskih krogov, češ da se Jugoslavija preveč zavzema za vprašanja, ki se je neposredno ne tičejo, je državni tajnik poudaril, da se je Jugoslavija vedno in da se bo vedno zanimala za vse, kar spravlja v nevarnost mir, ogroža varnost in položaj nevezanih držav, posebno pa še, če se to dogaja v njeni bližini.

Resolucija, ki jo je sprejel varnostni svet, je po mnenju Nikezića rezultat kompromisa, ki daje možnost in okvire za iskanje rešitve, ki naj prispeva k vzpostavitvi miru. Za rešitev krize pa pade največja odgovornost na Izrael, ki se mora dokončno odpovedati uporabi sile pri reševanju vprašanj s svojimi sosedi. Po mišljenju državnega tajnika za zunanje zadeve Jugoslavije so perspektive za rešitev krize, kajti arabske države so opustile svoje predsodke iz preteklosti in so pripravljene priznati obstoj izraelske države.

Glede Vietnama je Nikezić poudaril, da se mir in stabilnost lahko povrneta v vzhodno Azijo samo s pogojem, da se ljudstvu vsake države, vštevši Vietnama, prizna pravica do svobodnega odločanja o izbiri svoje vlade. «Mi se sploh ne želimo spuščati v ugibanja, je poudaril Nikezić, ali bi prenehanje bombardiranja Severnega Vietnama pripeljalo do pogajanj; mi enostavno zahtevamo popolno prenehanje bombardiranja ozemlja Severnega Vietnama.»

V nadaljevanju svojega poročila je Nikezić omenil ugoden razvoj odnosov Jugoslavije z državami Azije, Afrike, Latinske Amerike in pri tem posebno poudaril pomen prijateljskega sodelovanja z Indijo in ZAR. Za odnose s socialističnimi državami je Nikezić rekel, da je za te odnose značilno nadaljevanje političnega sodelovanja za ohranitev miru na svetu. Odnosi med Jugoslavijo in ZDA se po besedah državnega tajnika ugodno razvijajo v obojestranskem interesu. Nikezić je kot pozitivno ocenil, da razvoja odnosov z ZDA niso ovirale razlike v pogledih na nekatera važna svetovna vprašanja.

Ozrl se je tudi na razmere v Evropi in dejal, da Jugoslavija vidi bodočnost Evrope ne v razdeljenosti temveč predvsem v skupnosti interesov neodvisnih in enakopravnih držav. V ocenitvi odnosov s posameznimi evropskimi državami je Nikezić posebno poudaril, da je v odnosih s Francijo prišlo do novih pomembnih korakov, ki izražajo podobnost pogledov v vrsti aktualnih mednarodnih vprašanj in obojestransko pripravljenost za napredek sodelovanja. Jugoslovanska vlada z zanimanjem spremlja delovanje zahodnonemške vlade v zvezi z napovedanim ustvarjanjem ugodnejšega ozračja za zmanjšanje napetosti v Evropi, med njimi tudi na pripravljenost za normalizacijo odnosov z Jugoslavijo. «Mi sprejemamo pobude za normalizacijo odnosov, je poudaril Nikezić, poudarjamo pa, da na normalizacijo odnosov gledamo izključno kot na rezultat obojestranskih interesov in odklanjamo vsako obravnavanje tega vprašanja zunaj okvira naših dvostranskih odnosov.»

Jugoslavija posveča posebno pozornost dobrim odnosom s sosednimi državami. Na odnose z Avstrijo je ugodno vplival obisk predsednika Tita v Avstriji. Pričakuje se, da bo bodoči obisk predsednika zveznega izvršnega sveta Mike Špiljaka prispeval k nadaljnji krepitvi sodelovanja med obema državama.

Na koncu svojega govora je Nikezić med drugim poudaril, da je Jugoslavija vedno posvečala posebno pozornost temu, kar je bistvo politike nepovezanosti, to je sodelovanja vseh sil, ki so za mir, za neodvisno politiko in enakopravne odnose.

Državni tajnik za narodno obrambo generalni polkovnik Nikola Ljubičić je v svojem obširnem poročilu med drugim dejal, da se Jugoslovanska ljudska armada stalno opremlja z najmodernejšim orožjem, da je JLA sposobna uspešno izvršiti vse naloge, ki so ji zaupane. Ljubičić je med drugim tudi prikazal prispevek armade socialistični izgradnji države. Tako je armada v preteklem letu zgradila 115 km cest, štiri viadukte in en predor, nekoliko mostov, v skupni vrednosti 11 milijard 116 milijonov starih dinarjev. Tudi letos je armada zgradila 166 km cest in več drugih objektov v vrednosti 21 milijard 678 milijonov dinarjev. V prihodnjem letu se v načrtu predvideva gradnja novih cest in drugih objektov.

Zvezni proračun za prihodnje leto znaša 1066 milijard starih dinarjev, to je za 8.7 ods. več kot letošnji. Glede proračunskih dohodkov se predvideva, da bo 28.2 odst. zbranih s prispevki na osebne dohodke, 48.6 odst. s prometnim davkom, 22.4 odst. s carinami in ostalih 0.8 odst. z raznimi drugimi pristojbinami. Med proračunskimi izdatki odpade največji znesek na proračun JLA.

Proračunski dohodki temeljijo na predpostavki, da se bosta družbeni produkt in narodni dohodek v prihodnjem letu povečala za 3 do 4 odst. produktivnost dela za 3 odst., izvoz blaga in storitev za 9 do 10 odst., uvoz za 7 do 8 odst. Predvideva se nadalje povečanje zaposlenosti za 1 odst., osebnih dohodkov za 5 do 6 odst. V prihodnjem letu se ne predvideva nobena nova obremenitev gospodarstva. Morebitno povečanje proračunskih dohodkov bo vloženo v rezervni sklad in bo dano na razpolago gospodarstvu kot obratna sredstva. Zaradi neusklajenosti med gibanjem osebnih dohodkov in produktivnostjo dela v tekočem letu in da bi se ti cojavi preprečili v prihodnjem letu, se predvidevajo ukrepi na področju osebnih dohodkov, ki bodo zagotovili skladnejše odnose med akumulacijo in vsemi oblikami potrošnje.

B. B.

POBUDA PREDSEDNIKA ZVEZE ZDRUŽENJ ZDRUŽENIH NARODOV

Nov predlog dr. Aleša Beblerja za rešitev vietnamskega vprašanja

V ZDA se je začel teden protestnih demonstracij proti vojni v Vietnamu - V New Yorku so včeraj aretirali 264 demonstrantov

ŽENEVA, 5. — Svetovna zveza združenj Združenih narodov je sporočila nov predlog za rešitev vietnamskega vprašanja. Na podlagi načrta, ki so ga objavili v Ženevi, bi morali določiti datum za konec vojne in istočasno ustavitev bombardiranja Severnega Vietnama. Poleg tega bi se morali začeti razgovori med Veliko Britanijo, Sovjetsko zvezo, Indijo, Kanado in Poljsko. Predlog nosi datum 28. novembra in podpisal ga je predsednik zveze dr. Ales Bebler. Kakor je znano, je Bebler svoj čas predlagal Veliki Britaniji, Indiji, Kanadi in Poljski, naj bi začele posvetovanja, da se odpravi sedanja razlika med mirovnimi pogoji, ki jih postavlja Hanoj, in ameriškimi mirovnimi pogoji.

Včeraj se je začel v ZDA teden protestnih demonstracij proti vojni v Vietnamu. Aretirali so znanega pediatra Benjamina Spocka in pesnika Allana Ginsberga. Razne pacifistične skupine so organizirale vrsto demonstracij proti vpoklicu pod orožje v vsej državi, in številne osebnosti ter skupine so podale izjave, s katerimi obsojajo vojno v Vietnamu.

Sinoči se je začela v New Yorku vrsta demonstracij, ki so se ponovile davi ob udeležbi več tisoč ljudi, ki so se zbrali pred centrom vojske za novačenje. Številni demonstranti so skušali zasesti stopnice, da blokirajo vhod, kamor so hodile skupine mladih, da se odzovejo vpoklicu pod orožje. Policaji so aretirali 264 demonstrantov.

Policija je bila v pripravljenosti, ker so se bali, da se ponovijo hudi incidenti, kakršni so bili 14. novembra v New Yorku, ko je tjakaj prišel Dean Rusk. Zato so center močno zastražili.

Pričakuje se povratek črnskega voditelja Carmichaela z dolgega potovanja po tujini, kjer je ostro nastopal proti vojni v Vietnamu in se zavzemal za začetek gverilske vojne v samih ZDA in v Latinski Ameriki. Kakor je znano, je obiskal Hanoj, Kubo, Tanzanijo, Dansko in Švedsko. Računajo, da se bo vrnil v ZDA skozi Kanado. Zatrjuje se, da bi ga hotel predsednik Johnson postaviti pred sodišče na podlagi nekega zakona iz leta 1917 proti prevratnemu delovanju. Toda pravosodni minister Clark ugovarja, da bi morebitni proces služil samo «črnski propagandi».

Kanadski zunanji minister Paul Martin je sinoči govoril na pravni fakulteti univerze v Ottawi. Izjavil je, da bi morale ZDA ustaviti bombardiranje Severnega Vietnama. Pripomnil je, da ni povsem gotovo, da bi to pripeljalo do mirovnih pogajanj. Toda ustvarilo bi se novo stanje, v katerem «bi se lahko izvajal znaten mednarodni pritisk na Severni Vietnam, da bi ga prepričali, da se udeleži pogajanj ali pripravljalnih pogovorov, predvsem ker so tako Hanoj, kakor njegovi prijatelji poudarili tako važnost prekinitve bombardiranja».

Sinoči je BBC oddajala televizijski intervju, ki so ga oddajali iz Washingtona po satelitu. Govoril je pomočnik državnega tajnika za Srednji vzhod William Bundy. Izjavil je, da ne izključuje možnosti, da se za božič ustavi bombardiranje Severnega Vietnama, in je dodal, da je treba videti, ali bo ta prekinitev pripeljala do možnosti miru.

Bivši britanski ministrski predsednik Eden, ki je imel važno besedo na ženevski konferenci leta 1954, je pozval ZDA, naj zmanjšajo vojaško dejavnost v Vietnamu. Izjavil je, da bi se morale Sovjetska zveza, Velika Britanija, Indija, Kanada in Poljska sestati in iskati rešitev spora.

Bivši načelnik britanske posvetovalne komisije v Južnem Vietnamu Robert Thompson je izjavil, da bi severni Vietnamci lahko za nedoločen čas prenašali izgubo 100 tisoč mož letno. Po njegovem mnenju ni bombardiranje Severnega Vietnama bistvene važnosti za spopade na jugu, in Američani bi morali premakniti svojo pozornost z vojaške ofenzive na politično in socialno ofenzivo.

Zahodne agencije so danes razširile trditve, da so osvobodilne sile napadle preteklo noč vas Dak Son 145 kilometrov severno od Sajgona in da so «pobile 300 civilistov». Dejansko pa je šlo za napad na enega od tako imenovanih «centrov novega življenja», ki so ga zgradili ameriški vojaki, kjer je interniranih mnogo civilistov, so pa tudi postojanke tako imenovanih sajgonskih «skupin revolucionarnega razvoja». Osvobodilne sile so izvršile napad na eno od teh skupin, ki so jih spremljali vojaki. Kakor je sam ameriški predstavnik pozneje izjavil, so trditve o 300 mrtvih civilistih «povsem nestvarne». Uradno so javili, da so bili štirje mrtvi, in sicer trije sajgonski vojaki in en civilist, ranjeni pa so bili štirje vojaki in enajst civilistov. Pogrešajo 19 vojakov in civilistov.

Tri kilometre zahodno od An Ke so osvobodilne sile napadle iz zasede konvoj 68 ameriških tovornjakov. Na pomoč Američanom so prišli helikopterji in letala.

Prvi grški vojaki bodo zapustili Ciper konec tedna

NIKOZIJA, 5. — Prve grške enote na Cipru bodo zapustile otok po morju konec tega tedna. Popolna evakuacija grških vojakov, ki presegajo dogovorjen kontingent, se bo koncala v 45 dneh. Ena grška ladja je že odplula iz Pireja ter bo prispela na Ciper danes ponoči ali jutri zjutraj.

Vsi rezervisti ciprske narodne straže ,ki so bili poklicani pod orožje pred 15 dnevi, so bili danes demobilizirani.

Atenski tisk objavlja z velikim poudarkom včerajšnje izjave zunanjega ministra Pipinelisa o umiku grških čet s Cipra. Glavne točke, ki jih tisk poudarja, so: 1. Grčija in Turčija sta sklenili umakniti svoje oborožene sile s Cipra z izjemo vojaških kontingentov, ki jih določajo mednarodni sporazum. 2. V prihodnjih 45 dneh bo tudi Turčija preklicala svoje vojne priprave. 3. Sile OZN na Cipru bodo imele večja pooblastila, da lahko skrbijo za mir na otoku in nadzorujejo splošno razorožitev.

Tisk poudarja, da sporazum ne pomeni uspeha ne za enega ne za drugega, temveč odlaga turško zahtevo za potrditev veljavnosti zuerških in londonskih sporazumov, glede katerih ostane vsaka vlada pri svojem stališču. Sporazum je preprečil spopad med Grčijo in Turčijo in zagotavlja grškemu ljudstvu «dostojen mir».

POROČILO RK JUGOSLAVIJE

Potres je prizadel 71 vasi s skupno 51.109 prebivalci

Številni ukrepi za čimprejšnjo odpravo najhujših posledic potresa - Iz raznih držav še vedno prihaja pomoč

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 5. — V Debru in okolici hitijo pripadniki JLA in ostali meščani z delom, da bi se čimprej ublažila in popravila škoda, ki jo je prizadejal potres. Iz Debra se je do sinoči izselilo 3600 žensk in otrok, danes pa še 500. Pomoč prizadetemu prebivalstvu prihaja od povsod. Štab za pomoč prizadetemu prebivalstvu je poslal v Debar v zadnjih petih dneh 174 velikih šotorov, 962 manjših, 78 postelj, okrog 3900 odej, okrog 700 parov obutve, 75 bal oblek, 17.000 kg kruha, 1850 kg margarine, 5530 litrov jedilnega olja, okrog 13.000 škatel konzerv in številno drugo hrano. Veliko pomoč so Debru dale tudi vlade in humanitarne organizacije iz mnogih držav. Samo prve štiri dni je prispelo iz inozemstva 25 velikih šotorov, 20.000 odej, 500 spalnih vreč, 11 paketov z oblekami, 9 ton raznega drugega blaga in večja količina prehrambenih artiklov. Prispela je tudi denarna pomoč 35.000 dolarjev in 100.000 šilingov.

Cepljenje prebivalstva v Debru se nadaljuje. Do sedaj je bilo cepljenih okrog 5000 ljudi v starosti od 5 do 55 let.

Ob potresu v Makedoniji je zvezni odbor Rdečega križa Jugoslavije pozval danes prebivalstvo, naj s svojimi prispevki pomaga prizadetemu prebivalstvu. Zvezni odbor Rdečega križa v svojem apelu med drugim omenja, da je potres v okolici Debra, Struge, Gostivara in Ohrida prizadel 71 vasi, oziroma 9585 družin s skupno 51.109 družinskimi člani.

Po poročilu republiškega štaba za civilno zaščito bodo sprejeli ukrepe, da bi hitro dosegli normalizacijo razmer v Debru. V Skopju je bila formirana skupina strokovnjakov raznih strok, ki bodo na razpolago občinski skupščini Debra za popravilo hiš.

Predsednik zveznega izvršnega sveta Mika Špiljak je prejel več brzojavk od vlad prijateljskih držav, v katerih se izraža sožalje ob potresu, med njimi tudi brzojavko predsednika italijanske vlade Alda Mora in avstrijskega zveznega kanclerja Josefa Klausa.

B. B.

Srednji vzhod

KAIRO, 5. — Davi so v Kairu javili, da sta prišli v Port Said dve sovjetski vojni ladji. Nadomestili bosta druge tri sovjetske ladje, ki so bile že več tednov v Port Saidu in ki so zapustile pristanišče včeraj popoldne.

Izraelski zunanji minister Eban je v parlamentu izjavil, da bo Izrael «storil vse mogoče, da skiene mirovne sporazume, toda do tedaj bo ostal na sedanjih črtah ustavitve ognja». Pripomnil je, da bo Izrael v trenutku neposrednih

Žalosten prizor po potresu v Debru. Ženske in otroci okrog ognja in zaviti v odeje, da se ubranijo pred hudim mrazom. Do sedaj so evakuirali že večino žensk in otrok

Vreme včeraj: najvišja temperatura 11.3, najnižja 7.5, ob 19. uri 8.8 stopinje, vlaga 65 odst., zračni tlak 1010.6 pada, veter 4 km vzhodnik, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 13.2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 6. decembra
Miklavž
Sonce vzide ob 7.30 in zatone ob 16.22. Dolžina dneva 8.52. Luna vzide ob 12.00 in zatone ob 21.28.
Jutri, ČETRTEK, 7. decembra
Urban

S SINOČNJE SEJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Občinski proračun za l. 1968 predvideva hud primanjkljaj 4.485 milijonov lir

Med izdatki je najvišja postavka 6.566.494.000 lir za plače uslužbencev - Izčrpen odgovor odbornika Dušana Hreščaka o ureditvi dnevnih prostorov za občinske reveže iz zavetišča v Ul. Gaspare Gozzi

Na sinočnji seji tržaškega občinskega sveta je odbornik za finance predložil v odobritev proračun za leto 1968. V svojem poročilu je odbornik dejal, da je izdelava proračuna za leto 1968 zahtevala posebno pozornost, ker ga je bilo treba uskladiti s predlogom petletnega finančnega načrta občinske uprave, ki zahteva med drugim, da se tekoči izdatki zadržijo v mejah najosnovnejših potreb.

Proračun za prihodnje leto predvideva 4485 milijonov lir finančnega primanjkljaja, kar je razvidno iz sledečih postavk: 7.205.059.000 lir davčnih dohodkov, 1 milijarda 275.743.000 lir dohodkov iz prispevkov državnih davkov, 2 milijardi 647.623.000 lir drugih dohodkov in 351.232.000 lir dohodkov iz prodaje in amortizacije imovinske dobrine, kar znaša 11.479.657.000 lir skupnih dohodkov.

Izdatkov pa predvidevajo skupno 15.964.657.000 lir, in sicer: 6 milijard 566.494.000 lir za plače uslužbencev, 1.683.991.000 za socialno zavarovanje, 1.398.300.000 za pokojnine, 1.023.913.000 lir pasivnih obresti na posojila, 135.232.000 za amortizacijo imovinske dobrine, 4.493.575.000 za druge tekoče stroške, 549.625.000 za vračanje posojil in 113.500.000 lir za razne druge obvezne izdatke.

Iz izdatkov je razvidno, da bo županstvo v prihodnjem letu samo za plače, socialno zavarovanje in pokojnine uslužbencev plačalo 9.668.785.000 lir, kar znaša skoraj toliko, kolikor vsi redni občinski dohodki.

Iz poročila odbornika je tudi razvidno, da med dohodke prihodnjega leta ni vključena vsota ostanka iz obračuna za leto 1966, ker še ni bilo odobreno posojilo za kritje primanjkljaja. Dohodki za leto 1968 so za 721.247.000 lir višji od dohodkov v letošnjem letu in izhajajo predvsem iz večjega davčnega iztržka.

Glede izdatkov pa bomo po proračunu prihodnje leto na slabšem od letos za skupno 954.832.000 lir.

Eden od glavnih vzrokov naraščanja primanjkljaja so vedno večje letne anuitete za najeta posojila, ki bodo v prihodnjem letu znašale skoraj 600 milijonov lir. Razumljivo je torej, da po tej poti naprej ni več mogoče in da se nujno postavlja vprašanje tako reforme celotne strukture občinskih uradov, kakor tudi krajevnih financ, da bodo imele občine in pokrajine zadostne dohodke za samoupravljanje.

Odbornik za socialno skrbstvo Hreščak je obširno odgovoril svetovalcu Pincherleju glede ureditve dnevnih prostorov za reveže, ki bivajo v zavetišču v Ul. G. Gozzi. To vprašanje, ki je zelo zanimivo in o katerem se je na seji razvila obširna razprava, je vredno večjega poudarka. Zato bomo o njem obširneje pisali jutri. Kljub temu pa moramo povedati, da je sinoči župan dobil zagotovilo vladnega komisarja, da bo pravočasno dal 6.5 milijona lir za ureditev prostorov, kjer se bodo reveži lahko pozimi shajali na toplem in na varnem.

Seja deželnega odbora KPI

Deželni odbor KPI je na svojem prvem sestanku po deželni konferenci izrazil aktivno solidarnost komunistov iz naše dežele z enotnimi borbenimi gibanji, v katerih sodelujejo vse kategorije: mladi študenti in delavci, prebivalci važnih središč in celotnih področij, ki strnjeno stavkajo in protestirajo. Od Karnije do Milj ,od Vidma do Tržiča, od Felszegyja do Sv. Marka, Solvaya do srednjih šol in univerze prihaja vedno bolj do izraza nezadovoljstvo s slabim gospodarskim položajem. Saj grozi zapora novih tovarn, se slabšajo življenjske in delovne razmere, je vedno manj možnosti za študiranje, ker zavirajo gospodarski razvoj vojaške služnosti in ker ni vlada uresničila svojih obveznosti. Iz tega gibanja pa se poraja tudi vedno globlja zavest o potrebi po enotnosti in ravno ta zavest označuje zadnja gibanja.

Komunisti so sestavni del teh borb in morajo na vseh toriščih dati vse iz sebe, da se zahteve delovnega ljudstva uresničijo. Deželni odbor KPI je še posebej izrekel solidarnost z veliko borbo za reformo socialnega zavarovanja ter za zvišanje pokojnin, ki se bo izrazila v enotni stavki 15. decembra po vsej državi.

Na sestanku so potrdili za deželnega tajnika Silvana Bacicchija, za podtajnika Maria Collija ter so izvolili tajništvo, v katerem so tudi tajniki tržaške, goriške, videmske in pordenonske federacije. Na sestanku so razpravljali tudi o dejavnosti stranke v okviru borbe za mir in za novo zunanjo politiko ter so sprejeli nekaj okvirnih sklepov, s katerimi bodo seznanili javnost v kratkem.

RAZPRAVA O OBRAČUNU IN PRORAČUNU V DEŽELNEM SVETU

Bacicchi (KPI) odločno kritiziral vso politiko deželnega odbora

Negativna ocena politike nasproti Slovencem - Slovenska skupnost je zagnala velik hrup samo zato, ker se boji priti praznih rok pred volivce

Na včerajšnji seji deželnega sveta se je nadaljevala razprava o proračunu za prihodnje leto in o obračunu za lansko. Spregovorili so samo štirje svetovalci: demokristjana Cogo in Zanin, komunist Bacicchi in misovec Morelli.

Prvi je spregovoril furlanski demokristjan Cogo, ki se vedno ukvarja s kmečkimi vprašanji ter nakazuje potrebe kmečkega stanu, pri čemer si je tudi že ustvaril poseben slog

Misovec Morelli je seveda kritiziral bodisi obračun bodisi proračun in je s svojimi pikrimi pripombami povzročil tudi razne prekinitve in ugovore demokristjanskih svetovalcev. Med drugim je kritiziral tudi odnose vlade do Trsta in odnose med Trstom in deželo kot celoto.

Zelo obširen govor je imel komunist Bacicchi, ki je kritično ocenil vso gospodarsko in socialno politiko večine oziroma deželnega odbora. Pritožil se je tudi nad tem, da ni podal predsednk Berzanti ustnega poročila, marveč je samo razdelil zelo obširno poročilo svetovalcem. Rekel je, da komunisti razumejo njegovo zadrego, ko pa je po treh letih in pol delovanja dežele tako malo tega, kar bi lahko upravljalci pokazali. Bilo je namreč mnogo obljub in zagotovil, a iz te moke se je speklo zelo malo kruha. Bacicchi je pri tem pripomnil, da človek najprej opazi, koliko neizkoriščenega denarja leži v deželni blagajni, oziroma v bankah, ki opravljajo za deželo zakladno službo. Svoj čas je odbornik za finance Tripani skoval geslo: «Potrošiti naglo in dobro», a se ni po njem ravnal.

Kar je zamude pri raznih delih tiče, se deželni odbor zaman sklicuje na dolge roke pri njih uresničenju. Tudi izgovori na začetniške težave dežele ne morejo po treh letih in pol več držati, kajti deželna dejavnost je že vpeljana. Odbornik Tripani je skušal upravičiti zamude s temi in drugimi argumenti, ki pa niso bili prepričljivi. Res je, da je treba spremeniti tudi upravni državni ustroj, toda za njegovo togost je odgovorna tudi vlada, ki je v Rimu iste barve kot je pri nas deželni odbor. Naši upravljalci pa so krivi tudi zato, ker niso dovolj odločno branili deželne avtonomije.

Večina tudi ni storila nič za slovensko manjšino, ki čuti, da ogražajo njen obstoj z asimilacijsko politiko, ki je bolj mila od nekdanje, a zato še bolj nevarna. Manjšini je treba zagotoviti razvoj kot skupnosti in ne le njenim posameznim pripadnikom. Bacicchi je kritiziral tudi ravnanje Slovenske skupnosti ter je rekel, da obstajajo za obstoj manjšine mnogo bolj važna vprašanja, kot je Grandi Motori, ter da ni Slovenska skupnost ničesar dosegla s sodelovanjem z levo sredino. Od tod tudi njena zadrega in hrup, ki ga žene: v precepu je ker bo morala pred volivce s praznimi rokami. Bacicchi je izrekel še razne druge kritike na račun večine.

Zadnji je spregovoril na kratko demokristjan Zanini iz pordenonskega okrožja, ki je ugodno ocenil proračun in obračun.

NALEZLJIVE BOLEZNI

Zdravstveni urad tržaške občine je v razdobju od 27. nov. do 3. dec. zabeležil na področju tržaške občine naslednje primere nalezljivih bolezni: škrlatinka 6, ošpice 1, norice 20, vnetje priušesne slinavke 4 (1 izven občine), vnetje jeter 4, akutni sklepni revmatizem 3.

Minister Natali bo umestil svet pristaniške ustanove

Minister za trgovinsko mornarico L. Natali bo jutri dopoldne na pomorski postaji ustoličil prvi upravni svet pristaniške ustanove, ki mu bo, kakor znano, predsedoval dr. M. Franzil. Po končani slovesnosti bodo člani upravnega sveta vzeli v razpravo proračun ustanove za leto 1968, nato bodo določili v izvršni odbor še po enega predstavnika dežele, krajevnih operaterjev in delavcev. Med svojim bivanjem v Trstu se bo minister Natali sestal tudi z županom Spaccinijem ter s predstavniki tržaškega gospodarskega življenja, predvsem krajevnih pomorskih krogov.

Jutri bo v našem mestu tudi minister za zunanjo trgovino Giusto Tolloy, ki se vrača v Rim z večdnevnega potovanja po Jugoslaviji, Romuniji in Bolgariji.

Zadnja pot Pavla Renka

Včeraj dopoldne smo iz Renkove domačije v Ribnici v Vremski dolini spremili na zadnji poti očeta našega odgovornega urednika, Pavla Renka, ki je tiho zaspal v visoki starosti 91 let. Pogreba se je poleg svojcev, bližnjih in daljnih sorodnikov, udeležilo tudi veliko število domačinov ter mnogi prijatelji in znanci pokojnika ter ugledne Renkove družine, iz Trsta in drugih krajev.

Izpred domače hiše so krsto in številne vence odpeljali s furgonom v spremstvu velikega števila avtomobilov v farno cerkev v Dolane (Šmihel), odkoder so jo potem po opravljenem cerkvenem obredu prenesli na bližnje pokopališče in položili k zadnjemu počitku v zemljo, ki je vedno bila pokojnikova največja svetinja.

Pogreb je pokazal, da je pokojnik užival velik ugled in spoštovanje v domačem kraju in drugod.

REDNA SEJA DEVINSKO-NABREŽINSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Župan Legiša ostaja župan «v polnosti svojega mandata»

Župan Legiša je z izjavo, da se v vodstvu občinskega odbora ni formalno nič spremenilo, dejansko razveljavil sklep vodstva LSS o svoji ostavki v zvezi z gradnjo tovarne «Grandi Motori» pri Boljuncu

Včeraj je bila v Nabrežini seja občinskega sveta, s katero se je začelo jesensko zasedanje. Po vesti o ostavki župana Legiše in odbornika Terčona je bilo pričakovati, kot smo včeraj omenili, da bo občinski svet razpravljal in sklepal o tej zadevi, toda vprašanje ni prišlo na dnevni red, ker sta oba sledila zgledu pokrajinskega odbornika LSS Saše Rudolfa, ki je dejansko umaknil svojo ostavko in ostal v pokrajinskem odboru. Na ta način je bila torej rešena «politična kriza», o kateri je vodstvo LSS precej na široko govorilo na svojih zadnjih zasedanjih. Ni nam še znano, kakšna jamstva in zagotovila, ki jih je ob izbruhu «krize» zahtevalo, je zdaj vodstvo LSS dobilo, da so se njeni predstavniki vrnili v družbo, ki so jo pred kratkim zapustili.

V začetku seje je župan Legiša prebral svoje poročilo, v katerem navaja dogodke in utemeljuje svoje ravnanje. Najprej je omenil sklep Slovenske skupnosti, da odpove politični sporazum, kar je imelo odmev tudi v nabrežinski občinski upravi. Legiša je dejal, da je 14. novembra pismeno sporočil sklep svoje organizacije podžupanu Corberiju, nekaj dni kasneje pa je isti sklep sporočil odbornik Terčon. Že 16. novembra pa je od podžupana Corberija prejel pismo, s katerim ga naproša, naj dovoli da njegovega sporočila (o ostavki, ki je župan izrecno ne omenja) ne vključi v dnevni red seje občinskega sveta, v pričakovanju, da pride med vodstvi prizadetih strank do razčiščenja splošnega položaja. Legiša je 28. novembra sporočil podžupanu Corberiju, da sprejema njegovo vabilo, kar je storil tudi odbornik Terčon.

Legiša je nato nadaljeval: «Formalno se torej ni ničesar spremenilo v sestavi in vodstvu občinskega odbora. Zato smo danes tu, v polnosti svojega mandata, obremenjeni z vsemi odgovornostmi, ki smo jih sprejeli ob svoji izvolitvi.

V polni meri se pa zavedam, da me ta formalna in vsebinska zakonitost še ne odvezuje, da bi se ne smel čutiti dolžnega, da vam o vsem tem dogajanju dam tudi določeno politično razlago, čeprav utegne biti subjektivne narave.

Če pride med koalicijo različnih strank tu pa tam do kake krize, ni to, po mojem prepričanju, še nič izrednega in navsezadnje tudi nič hudega. Politična kriza utegne po pravilnem razpletu in pravilni rešitvi spornih vprašanj celo koristiti, ker se na ta način vprašanja globlje in temeljiteje proučijo, bolje in močneje osvetlijo njihovi detajli in ker se prizadete in odgovorne osebe s tem tudi ponovno oborože s tistim idealnim elanom, ki je morda pojenjal ob vsakodnevnem vodenju politične in upravne akcije.»

Razlike, je nadaljeval župan, pridejo zlasti na dan, ko gre za ocenitev take pobude, ki bo povzročila globoke spremembe in prizadela slovensko prebivalstvo, kot je napovedana gradnja tovarne «Grandi Motori» in razširjenje področja industrijskega pristanišča. Legiša je še dejal, da je utemeljena in upravičena skrb, da ne bi ta poseg načel narodnih korenin.

V zaključku je še pripomnil, da se bo koalicija med strankama leve sredine in LSS tudi v nabrežinski občini izkazala kot pozitivna oblika oblasti.

V diskusiji se je prvi oglasil vodja komunistične svetovalske skupine Albin Škrk, ki je dejal, da je njegova skupina zaman zahtevala sklicanje občinskega sveta spričo nastale krize in vesti o ostavki župana, pred dvema dnevoma pa so občinski svetovalci dobili obvestilo o sklicanju redne seje, kakor da se ne bi bilo med tem nič zgodilo. Glede levega centra v nabrežinski občini je Škrk dejal, da do sedaj ni ničesar napravil, zlasti glede zaščite koristi slovenske manjšine, da gre za razna dela zasluga prejšnjim občinskim upravam in da je župan z odbornikom Terčonom v manjšini v občinskem odboru in nekakšen ujetnik. Glede «politične krize» pa jo je kratko in malo označil kot navadno burko.

Svetovalec Caldi (PSI) je v imenu svoje skupine izrazil županu in odborniku Terčonu priznanje, ker sta dokazala čut odgovornosti. Prav tako je izjavil tudi v imenu skupine KD svetovalec Marangon.

O gospodarskem delu poročila župana, o vprašanjih in sklepih, ki so bili na dnevnem redu, bomo še podrobneje poročali.

V spalnici se je usmrtil s plinom

Včeraj zjutraj ob 10. uri so agenti s komisariata Stare mitnice na telefonski poziv 37-letne čistilke Elvire Grison por. Stocchi iz Sv. Barbare 11 prihiteli v stanovanje v Ul. San Giacomo in Monte 2, kjer so v kopalnici že mrtvega našli 71-letnega upokojenca Uga Cobellija. Stanovanje je bilo nasičeno s plinom, ki je uhajal iz pipice v kopalnici. Prihiteli so tudi bolničarji RK in zdravnik dr. Arena je ugotovil, da je nesrečnik izdihnil zaradi zastrupitve.

VČERAJ NA DUNAJU

Sporazum o delovanju mednarodnega centra za teoretsko fiziko v Trstu

Center si je v štirih letih pridobil velik ugled

Italijanski veleposlanik na Dunaju R. Ducci, ki je hkrati stalni predstavnik italijanske vlade pri Mednarodni agenciji za jedrsko energijo AIEA v glavnem mestu avstrijske republike, in namestnik glavnega ravnatelja mednarodne organizacije Hall, sta včeraj dopoldne podpisala sporazum, po katerem se delovanje tržaškega mednarodnega centra za teoretsko fiziko podaljša za nadaljnjih šest let. Po do sedaj veljavnem sporazumu, naj bi se namreč to delovanje zaključilo junija prihodnjega leta, saj se je dosedanji dogovor glasil na dobo štirih let. Delovanje centra je potemtakem zagotovljeno do leta 1974.

V krajšem priloznostnem govoru je namestnik glavnega ravnatelja mednarodne agencije za jedrsko energijo prof. Eklunda, ki se v tem času poslovno mudi v Ameriki, prof. Hall poudaril, da si je tržaška ustanova v štirih letih svojega plodnega delovanja pridobila v svetu velik ugled in prejela vrsto priznanj za opravljeno znanstveno delo na visoki ravni. Center je v tem času priklical v Trst veliko število priznanih znanstvenikov in mladih raziskovalcev, ki so se v njegovih laboratorijih in učilnicah usposobili za nadaljnjo specializacijo na področju teoretske fizike, kar je še posebnega pomena za slušatelje iz držav v razvoju. Govornik je še dodal, da je pred 25 leti, in sicer točno 2. decembra 1942 italijanski znanstvenik Enrico Fermi v sodelovanju s skupino mednarodnih specialistov uresnicil v Chicagu prvo verižno jedrsko reakcijo, do česar bi se znanstveniki nikakor ne mogli dokopati brez predhodnih raziskovalnih prizadevanj na področju teoretske fizike. Uspeh E. Fermija dokazuje tudi koristnost stalne povezave med teorijo in stvarnim preizkušanjem v širokem obsegu. Prof. Hall je še naglasil, da se za tržaško ustanovo čedalje pobliže zanima mednarodna organizacija UNESCO, ki je pred časom tudi stopila z njim v stvarno sodelovanje. Govornik je zaključil svoj nastop z željo, da bi se sodelovanje med AIEA in italijansko vlado, ki je hkrati s prisrčnostjo Tržačanov največ pripomogla k razvoju mednarodnega centra, tudi v prihodnje razvijalo kakor doslej, in da bo italijanska vlada še naprej podpirala to edinstveno organizacijo.

Ambasador Ducci se je zahvalil mednarodni agenciji za atomsko energijo za privolitev v nov sporazum in naglasil, da bodo dela pri gradnji novega mednarodnega centra v Miramaru nared v začetku prihodnjega leta. Govornik je dodal, da bo uradna otvoritev centra po vsej verjetnosti ob priliki prihodnjega mednarodnega srečanja o teoretski fiziki, ki se ga bo udeležilo veliko število mednarodno priznanih fizikov z vsega sveta, med temi kar 16 Nobelovih nagrajencev.

Podpisu novega sporazuma so prisostvovali najvišji predstavniki AIEA ter za italijansko vlado še dr. Gerin in glavni tajnik ambasade De Courten.

Novi center pri Miramaru zavzema s svojimi zgradbami področje 3000 kv. metrov, in sicer ga bo italijanska vlada dala mednarodni organizaciji za jedrsko energijo na voljo takoj po dograditvi proti simbolični najemnini enega ameriškega dolarja na leto. Poleg tega se je vlada obvezala, da bo poskrbela za potrebne javne storitve.

KORISTNA POBUDA ZA NAPREDEK ZNANOSTI IN TEHNIKE

V Benetkah bodo uradno predstavili center CISM

Z mednarodnim centrom za mehanične vede bodo skušali nadomestiti veliko zamudo v razvoju znanosti in tehnologije

Sestnajstega t. m. bodo v Benetkah uradno predstavili mednarodni center za mehanične vede, ki bo imel velik del svojih oddelkov v vili Manin v Passarianu v Furlaniji. Otvoritvena svečanost bo na beneškem županstvu in se je bo v imenu dežele udeležil odbornik za prosveto Bruno Giust. Navzoči bodo tudi ugledni člani pripravljalnega odbora, to je dekan fakultete za vesoljsko tehniko rimske univerze prof. Luigi Broglio, ravnatelj inštituta za teoretsko fiziko neapeljske univerze prof. Eduardo Caianello, rektor milanske politehnike prof. Bruno Finzi, neapeljski župan prof. Principe in ravnatelj inštituta za mehaniko tržaške univerze prof. Luigi Sobrero.

Glavne značilnosti centra bo orisal beneški župan inž. Favaretto-Fisca, ki je predsednik pripravljalnega odbora. Kot smo svoj čas že poročali, bo vodstvo centra v Benetkah, kjer je dala občina na razpolago krasno palačo Ca' Pesaro, v kateri bodo prvi znanstveni tečaji skupno s tečaji v vili Manin. Te tečaje bodo vodili znameniti znanstveniki z vsega sveta ter jih bodo posečali promoviranci univerz iz raznih držav, ki bodo uživali štipendije teh držav. Tečaji centra bodo tudi v Neaplju in Pomezji pri metalurškem raziskovalnem centru.

V ponedeljek je prof. Sobrero odpotoval v Varšavo, kjer bo na vabilo Poljske akademije znanosti od danes do petka sestanek ožjega znanstvenega odbora. Na tem sestanku bodo določili, katere znanstvene oddelke bodo najprej ustanovili. Tako se bo konec tedna vedelo, kakšni tečaji bodo v Benetkah in kakšni v vili Manin. Smoter tega je, da bi dosegli v nekaj letih takšno znanstveno učinkovitost, da bi skrčili tehnični in tehnološki razkorak med evropskimi državami na eni strani ter ZDA, Sovjetsko zvezo in Japonsko na drugi. Varšavskega sestanka se bodo udeležili najbolj znani znanstveniki, ki se ukvarjajo v Evropi z mehaničnimi vedami. V omenjenem ožjem odboru so poleg prof. Sobrera za Italijo, prof. Gauthier, dekan znanstvene fakultete v Parizu za Francijo, profesorja Nowacki in Olszak, predsednik oziroma podpredsednik Poljske akademije, romunski akademik prof. Onicescu, predsednik Španske akademije prof. Palacios, sovjetski akademik in «oče sputnikov» prof. Sedov.

Konec aprila prihodnje leto bo v Vidmu mednarodni kongres mehanike. V ta namen se bodo nekateri znanstveniki sestali januarja tudi v Vidmu, da se pomenijo o pripravah za ta kongres 200 znanstvenikov iz raznih držav in seznanijo krajevne oblasti z značilnostmi centra CISM, zlasti kar se tiče tečajev v vili Manin.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Za povzročitev smrtne nesreče pogojna obsodba na 1 leto zapora

Razen tega so voznika obsodili na odvzem vozniškega dovoljenja za dve leti

Včeraj je bila pred tržaškim kazenskim sodiščem (predsednik Corsi, tožilec Tavella ,zapisnikar Ciccarelli) obravnava proti 29-letnemu Mariu Boškinu, ki je bil obtožen, da je 29. avgusta predlani, okoli 20. ure povzročil smrtno nesrečo na državni cesti št. 58, na odseku med Orehom in Zavljami (blizu novega predora).

Boškin je tedaj upravljal avto «volkswagen» z evidenčno tablico 76 PL 06 ter se je peljal iz mesta v smeri proti bloku. Mladenič je bil pravzaprav begunec iz Jugoslavije ter je tedaj že stalno živel v Mentonu v Franciji.

Žrtev prometne nesreče je bil 23-letni Franco Culetto iz Fojde v Benečiji. Ta se je razgovarjal na robu ceste z nekaterimi prijatelji, ko je iz teme planil nanj «volkswagen», ga zadel in vrgel več kot deset metrov daleč. Ponesrečenca je prepeljal v splošno bolnišnico s svojim avtom sam Boškin, pomagal pa mu je njegov svak. Žal je bilo zdravstveno stanje ponesrečenca zelo resno ter so si zdravniki pridržali prognozo. Bolezen bi se morda dobro iztekla (vsaj glede hudih zlomov na lobanji in na prsih), če ne bi nastopila po enem mesecu in pol pljučnica. Culetto je umrl v tržaški bolnišnici.

Pri vsej tej zadevi je imel Boškin precej sreče, ker je njegova zavarovalnica poravnala vso škodo, materialno in moralno. Spričo tega prizadeta stranka ni nastopila na sodišču ter je bil zato obtoženec deležen ustreznih olajševalnih okoliščin. Sodniki so ga spoznali za krivega ter so ga obsodili pogojno in brez vpisa v kazenski list na 1 leto zapora. Odvzeli pa so mu vozniško dovoljenje za dve leti.

Obvestilo Acegata

Vodstvo prevozne službe Acegata sporoča, da bo z današnjim dnem za vso gledališko sezono obnovilo neobvezno postajališče tramvajske proge št. 9 na Trgu Tommaseo poleg Trga Verdi. Tramvaj se bo tu ustavljal na zahtevo potnikov od 19.30 ure do konca redne večerne službe.

PROSVETNO DRUŠTVO V ŠKEDNJU
in
GLASBENA MATICA — TRST

priredita

v torek, 12. t. m. ob 20. uri
v kino dvorani v Škednju

SPOMINSKI VEČER IVANA GRBCA

Na sporedu so Grbčeve skladbe, ki jih bosta izvajala otroški pevski zbor «Kraški slavček» in pevski zbor «Jacobus Gallus» ter solista sopran prof. Ljuba Bercè-Košuta in pianist prof. Erminij Ambrozet.

Vstop prost.

OD 27. NOVEMBRA DO 16. DECEMBRA 1967

SEJEM KNJIGE

V PROSTORIH TRŽAŠKE KNJIGARNE

Priložnost, ki je ne smete zamuditi, da obogatite svojo knjižno polico

IZREDNA PRODAJA S 50-ODST. POPUSTOM

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Ul. sv. Frančiška 20 - Tel. 61792

Slovensko gledališče v Trstu
Kulturni dom

Marija Holkova

«PEPELKA»

(Pravljična igra v štirih dejanjih)

Prevedel: Jožko Lukeš
Scenograf: Demetrij Cej
Koreograf: Adrijan Viles
Glasba: prof. Karel Boštjančič
Režiser: JOŽKO LUKEŠ

PONOVITVE:

v petek, 8. dec. ob 16. uri;
v soboto, 9. dec. ob 16. uri;
v torek, 12. dec. ob 16. uri;
v sredo, 13. dec. ob 16. uri;
v četrtek, 14. dec. ob 16. uri;
v nedeljo, 17. dec. ob 16. uri.

V nedeljo, 10. decembra v Prosvetni dvorani, Korzo Verdi 13, v GORICI ob 16. uri in ob 20.30

Ivo Brnčič

«Med štirimi stenami»

(Drama v treh dejanjih)

V nedeljo, 17. decembra ob 20.30 v kino dvorani v BAZOVICI

Jaka Štoka

«Anarhist»

(Burka v dveh dejanjih)

V ponedeljek, 18. decembra ob 15. in 18. uri v Katoliškem domu v GORICI

Marija Holkova

«PEPELKA»

(Pravljična igra v štirih dejanjih)

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma; ob nedeljah in praznikih samo eno uro pred pričetkom predstav. Rezervacije na tel. 734265.

Predavanje pomočnika generalnega ravnatelja podjetja «Luka Koper» **Egona Prinčiča**, ki bi moralo biti v petek v Kulturnem domu, je iz tehničnih razlogov preloženo na kasnejši datum.

SAK JADRAN

vabi slovenske akademike **na debato o volilni kampanji na univerzi**, katere se bodo udeležili slovenski predstavniki na univerzitetnih listah, ki bodo obrazložili stališča svojih organizacij pred bližnjimi volitvami.

Debata bo v četrtek, 7. t.m. v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9, ob 20.30.

PROSVETNO DRUŠTVO IGO GRUDEN iz Nabrežine priredi v petek, 8. t. m. ob 16.30 v društvenih prostorih komedijo Branislava Nušiča

ANALFABET

Igrali bodo člani prosvetnega društva France Prešeren iz Boljunca.

PROSVETNO DRUŠTVO PROSEK KONTOVEL

priredi danes, 6. decembra v prosvetni dvorani na Proseku

miklavževanje

ob 16. uri za otroke slovenskega otroškega vrtca, ob 17.30 za otroke slovenske osnovne šole.

Razstava slovenske knjige ob odprta še danes od 15. do 20. ure.

Prosvetno društvo «I. CANKAR»

obvešča, da bo telovadba za otroke danes, in ne v četrtek kot običajno. Po telovadbi bo

miklavževanje

Darila se sprejemajo najkasneje do 15. ure.

KASA

priredi v četrtek, 7. decembra, ob 20.30 v Kulturnem domu

miklavževanje

za člane in prijatelje.
Igra orkester Pleiades.
Sprejemajo se darila.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, 6. t. m., s pričetkom ob 19.30 film:

SCHIAVA E SIGNORA

(SUŽNJA IN GOSPA)

Igrata: CHARLTON HESTON in SUSAN HAYWARD

Gledališča

Verdi

Danes bo v gledališču «Verdi» prva predstava opere tržaškega skladatelja Antonia Bibala «Il sorriso ai piedi della scala». Opero, ki je bila doslej uprizorjena samo v Hamburgu, bo dirigiral Francesco Cristofoli v režiji Giovannija Polija in s scenami Nina Perizija. Peli bodo: Mario Biasola (klovn Augusto), Edith Martelli (Anni), Sergio Tedesco (Guido), Bruna Ronchini, Vito Susca, Eno Viaro, Raimondo Botteghelli, Lucio Rolli in Nino Compara.

Za današnjo predstavo za red A v vseh prostorih, ki se bo začela ob 20.30 se pri blagajni gledališča nadaljuje prodaja vstopnic.

Kino

Nazionale 15.00 «Tom e Jerry in top cat» Technicolor. Zabavne risanice.
Excelsior 16.00 «L'indomabile Angelica» Technicolor. Michele Mercier, Robert Hossein. Režija Bernard Bordeire.
Fenice 16.00 «Il quinto cavaliere è la paura» Rank film predvaja izreden kinematografski dogodek. Izrecno prepovedano mladini pod 18. letom.
Eden 16.00 «Un bacio per morire» Technicolor. Ljubezenski film z neprekosljivo Ursulo Andress, John Derek. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Grattacielo 16.00 «Riflessi in un occhio d'oro» Technicolor. Panavision. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 16.30 «Artiglio blu» Technicolor. — Thrilling. Edgard Wallace. Klaus Kinski, Harald Leipniz. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Alabarda 16.00 «Il massacro del giorno di San Valentino» Technicolor. o slovitem ameriškem gangsterju Al Caponeju. Roberts Yhale. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Filodrammatico 16.30 «Il paradiso dell'uomo (Giappone proibito)» Technicolor. Dokumentarni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Moderno 16.00 «Come imparai ad amare le donne» Technicolor. Michele Mercier, Nadia Tiller, Romina Power.
Cristallo 16.00 «C'era una volta» Technicolor. Sophia Loren, Omar Sharif.
Garibaldi 16.30 «Jessica» Technicolor. Angie Dickinson. Prepovedano mladini pod 16. letom.
Capitol 16.00 «I lunghi giorni della vendetta» Technicolor. Giuliano Gemma, Francisco Rabal, Giorgia Giorgelli. Western.
Aurora 16.30 «Spia, spione» Technicolor. Zabavni film. Lando Buzzanca, E. Gaioni.
Astoria 15.00 «Tom e Jerry dischi volanti» Technicolor. Risanice. Samo danes.
Impero 16.30 «E venne la notte» Technicolor. Jane Fonda, Michel Caine.
Astra 16.30 «L'incredibile avventura» Technicolor. Walt Disney.
Vittorio Veneto 16.00 «Lo strano mondo di Daisy Clover» Technicolor. Natalie Wood, Christopher Gloomer.
Ideale 16.00 «Missione apocalisse» — Technicolor. Arthur Hansel, Pamela Tudor. Zadnji dan.
Abbazia 16.00 «Attento Gringo, ora si spara» Crnobeli western. John Martin, John Taylor.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Košir» bo imel danes, 6. t. m. redni sestanek od 19. do 20. ure v prostorih kluba v Ul. Montecchi 6 (Sv. Jakob). Za člane so dospele zadnje novitete. Vabljeni filatelisti, ki še niso člani kluba.

* * *

Komisija za doraščajočo mladino pri SKGZ. Prosimo starše, ki so prijavili svoje otroke za zimovanje v Zgornjih Gorjah pri Bledu, da poravnajo vpisnino do 15. t.m. Na razpolago je še nekaj mest.

* * *

16. decembra ob 20.30 bodo maturantje trgovske akademije «letnik 1957» proslavili 10-letnico mature na skupni večerji pri Dolencu na Proseku. Prisotnost obvezna!

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

5. decembra 1967 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo pa je 16 oseb.

UMRLI SO: 56-letna Nerina Rainis por. Cervenca, 69-letna Nicola Dibenedetto, 56-letna Norma Guanin por. Brunelli, 73-letni Carlo Bratos, 91-letna Antonia Sila vd. Cresciani, 85-letni Enrico Giolitti, Serena Busdon, stara 5 dni, 81-letna Stefania Cervani vd. Chiurco, 89-letni Luca Mihalic, 58-letni Francesco Esti, 66-letni Adolfo Giorgieri, 78-letni Giovanni Dolgani, 53-letni Andriano Scotti, 55-letni Luigi Chervatin, 53-letna Carolina Leban por. Ciacchi, 69-letni Giacomo Paulich.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16 ure)

Busolini, Ul. P. Revoltella 41; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1.

NOCNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

All'Esculapio, Ul Roma 15; INAM Al Cammello, Drevored XX. Settembre 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob Pavla Renka daruje družina Ugo Margon 2000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina pok. Pavla Renka daruje osebje Primorskega dnevnika 48.800 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina pok. Pavla Renka daruje Armido Ukmar 2000 lir za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob pok. Pavla Renka daruje družina Race 2000 lir za Dijaško matico.

SREDNJI VZHOD

Izraelske grožnje vzbujajo skrbi

Nekateri dogodki preteklih dni, ki pravzaprav pomenijo odkrito grožnjo od strani Izraela, docela opravičujejo zaskrbljenost za usodo resolucije varnostnega sveta o Srednjem vzhodu. Ti dogodki istočasno tudi dokazujejo, da se Izrael še ne namerava podvreči volji OZN.

Takoj po izglasovanju britanskega dokumenta, je Aba Eban podal njegovo izraelsko interpretacijo in nedvoumno dal razumeti, da Izrael ne namerava izpolniti prve zahteve, se pravi, da se ne bo umaknil z vseh zasedenih ozemelj. Izrael, potemtakem, namerava sistematično ovirati uresničitev duha resolucije. In to zaradi tega, ker še vedno upa, da bo Arabce prisilil na neposredna pogajanja in jim, če bi to odbili, prizadel nov vojaški udarec. Tel Aviv se upira umiku, ker smatra zasedena ozemlja za sredstvo izsiljevanja, pri čemer povezuje umik s pogojem sklenitve mirovne pogodbe kot rezultata neposrednega dialoga.

Spričo tega ni golo naključje, da «gibanje za veliki Izrael» prav v tem trenutku postavlja zahtevo, da se vojaški rok podaljša za tri leta. Zadnjih šest mesecev, ki bi jih prebili pod orožjem, bi jih vojaki preživeli v opravljanju «pionirskega dela na zasedenih ozemljih».

In takisto tudi ni golo naključje, da je voditelj «gibanja», bivši načelnik obveščevalne službe, Isar Haral, ostro napadel vladni sklep, da se sestane z U Tantovim odposlancem, Gunnarom Jarringom. Ali pa, da je za resolucijo varnostnega sveta dejal, da je «absolutno nesprejemljiva», ker zahteva umik z «osvobojenih ozemelj».

Sicer pa ni samo Haral, ki izpoveduje, da Izrael ne namerava ukrepati v duhu resolucije. Tudi general Dajan, čeprav z drugimi besedami, se postavlja na isto stališče. Ta se pravzaprav celo trudi, da bi odgovornost za neizpolnitev določil in volje OZN vrgel na Arabce. To daje slutiti tudi njegova izjava, po kateri Arabci zdaj uporabljajo novo politično taktiko, niso pa odstopili od svojega končnega cilja, da zrušijo izraelsko državo. Zdi se, da izraelski obrambni minister namerno pozablja na vse, kar so arabske dežele doslej storile v prid miru.

Toda Dajan gre še korak naprej. Kakor kaže, pripravlja teren in svetovno javno mnenje na nov izraelski vojaški obračun z Arabci. Njegova izjava z dne 1. decembra, po kateri bodo arabske dežele «napadle Izrael najkasneje za šest mesecev, ker so se s sovjetsko pomočjo ponovno oborožile, kot bodo tudi skušale potisniti izraelske sile s položajev, na katerih se zdaj nahajajo, «bi utegnila pomeniti kot opravičilo nekakšne «preventivne, obrambne vojne».

Tako govoreč in obenem izrekajoč odkrite grožnje, Dajan vsekakor ne govori samo v svojem imenu. Grožnje, namenjene Jordaniji in preko te Egiptu ter Siriji, odkrivajo strategijo vlade v Tel Avivu, katera se pripravlja na povračilo ne samo zaradi «napadov diverzantov», ampak predvsem za primer, ko bi Arabci ne sprejeli neposrednih pogajanj.

Zdi se, da je prav to vztrajanje na neposrednih pogajanjih dejanski smisel groženj in vsega onega, kar Izrael trenutno dela. Tako za najnovejšimi dogodki, katerih protagonist je Izrael, kot za zadnjimi zračnimi spopadi nad Suezom se pravzaprav skrivajo težnje Tel Aviva, da bi kar najbolj onemogočil izvedbo resolucije o Srednjem vzhodu, v upanju, da bo z neposredno vojno grožnjo Arabce prisilil na «razgovore na štiri oči».

M. Stojanović v Metropolitan

Prvakinja beograjske Opere Milka Stojanović je postala članica newyorške Opere Metropolitan. Tik preden je preteklo soboto stopila na oder tega velikega gledališča, ji je direktor gledališča ponudil angažma za tri leta. Beograjska pevka je ponudbo sprejela in te dni bo sledil tudi podpis pogodbe, s katero se mlada jugoslovanska pevka obvezuje, da bo v naslednjih treh sezonah na voljo newyorškemu gledališču po pet mesecev na sezono.

Milka Stojanović ima tudi že določene vloge za naslednje tri sezone v New Yorku: v prihodnjem letu bo pela v operi Cile «Adriana Lecouvrieur», v Puccinijevi operi «Boheme» ter v Verdijevem «Cimon Boccanegra».

Med dosedanjimi velikimi pevkami v tem slovitem opernem gledališču se je prva močno uveljavila Zinka Kunc, ki je pela vrsto let, dokler se ni lani umaknila iz odrskega življenja. Do lani je na odru newyorškega gledališča pela Biserka Cvejić, ki ji je sedaj potekla pogodba. Sedaj pa prihaja na ta oder Milka Stojanović.

Prosvetno društvo Prosek-Kontovel je priredilo v teh dneh v svojih prostorih razstavo slovenske knjige

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Nad sivimi glavami se podirajo strehe

Doslej smo slišali o številnejšem razpadanju hiš le v zahodni Beneški Sloveniji v narodnostno mešanih občinah predhribovskega sveta v Fojdi, Nemah, Ahtenu, Tavorjani, kjer so ljudje iz malih vasi odšli ali v emigracijo ali pa v bližnja furlanska mesteca. V Nadiških dolinah pa se je zrušila le tu pa tam kakšna hiša, a celotna vas s številnimi hišami in hlevi je kljubovala naprej vremenu in času s svojimi starimi leti.

V lepi vasici Hlasta, ki leži urico dalje od Skrutovega, glavnega kraja v šentlenartski občini, 332 m visoko pod gričem Sv. Jerneja, pa se je najprej podrla hiša, ki je bila last duhovnika Pavla Cauciga. Pavel Caucig je eden izmed tistih slovenskih duhovnikov, ki ga je videmska nadškofijska kurija namestila zunaj Beneške Slovenije v Furlaniji, in sicer v Oliesu pri Manazanu. Doma je imel duhovnik Caucig staro mater, edino od vse družine. Na srečo ga je šla ta teden obiskat in se je hiša zrušila, ko ni bilo nikogar v njej. Pač pa so prestrašeni odskočili vojaki, ki so prav v tem trenutku šli mimo patruljirat. Del hiše s skromnim pohištvom se je zrušil na cesto in pri tem potrgal električno napeljavo, tako da je bila Hlasta za nekaj ur brez električnega toka. Električno napeljavo so pokrpali tehnični monterji Enela, toda kdo bo popravil in nanovo pozidal porušeno hišo. Župnik Pavel Caucig nima denarja, ker je škode po cenitvi izvedencev okoli 4 milijone lir.

Ker se je župnikova hiša tako nenadno zrušila, je to obrnilo nase pozornost občinskih oblasti v Sv. Lenartu V Hlasto je prišel sam šentlenartski župan g. Sidar s karabinjerskim poveljnikom in z občinskim tehnikom. Seveda so jim ljudje povedali, da so tik pred tem, da se zrušijo še razne druge hiše, ki v njih stanujejo samo stari betežni ljudje. Ena teh niš pripada gospej Tereziji Caucig, vdovi Crisetig, ki pa si ne upa več stanovati v njej in se je trenutno preselila drugam. Starka ima že 78 let. V drugi hiši, ki tudi grozi, da se zruši, stanuje 62-letna Antonija Sibau vdova Vogrič. Tretje poslopje, ki se še komaj drži pokonci, je hlev in stog skupaj, last Janeza Qualizza, ki ima tudi že nad 7 križev na svojih ramenih.

Vse te tri zgradbe si je zupan s svojim spremstvom ogledal in tehnični gradbeni strokovnjak je svetoval, naj se v interesu osebne varnosti vaščanov in mimoidočih stavb najprej izpraznijo in nato porušijo. Zupan ve, da ni denarja za plačanje odškodnine lastnikom porušenih stavb, in ostane zato le običajna pot prošnje na deželni odbor, da bi dal pomoč, da se izpraznitev in porušenje hiš izpelje ter poskrbi nadomestilo za stanovanje in gospodarsko poslopje starim stanovalcem.

Hlasta je starodavna vasica, ki jo zgodovinski dokumenti omenjajo prvič že leta 1279, a jo zdaj bolj ruši odseljevanje kot spomladanske zmrzali. V vasi so večinoma stari ljudje, vseh je okoli 50. Bila je nekoč čedna vas, zdaj je lišajasta in razpokana in okoli vogalov poganjajo koprive.

Na žalost, je v Beneški Sloveniji mnogo, še več primerov, kakor so Hlastje, še več hiš je, ki niso več primerne za stanovanje. Niti dežela ne bo imela sredstev, da bi jih smele občine porušiti. V redno kroniko Beneške Slovenije spada vest: Zrušila se je hiša, stara siva glava deda ali babice je ostala brez strehe, ali če hočete bolj prizadeto in z razumevanjem za bolečine teh starih ljudi z občutenim prikazom modernega slovenskega pesnika Menarta o zapuščenih kmečkih hišah:

«Tam v zgubljenem varstvu
oreha
pa v sivih deževjih
jokala bo vegasta streha.
In mačka hodila bo mlade leč
na hladno peč.
In le še kdaj v zarji,
kot trta jesenska
krvavi in zlati
blestel se bo
IHS
v kamnu
nad v žeblji zabitimi vrati.»

(Janez Menart, Requiem, 1960)

A. R.

Sviti in odsviti

Pismonoša je v veži delil pisma po nabiralnikih. «Perchè Klunova? E' diverso da Klun?» mi je pokazal slovenski naslov kot neko uganko.

«Ne», sem pojasnjeval italijanskemu pismonoši, «gospa Klun ali gospa Klunova je isto, to nista dva različni osebi». «Čudno, prečudno», je zmajeval z glavo. Kako naj italijanskemu sosedu, ki morda niti o svojih besedah ni nikoli razmišljal, kako so narejene, pojasnim stvar tako, da mu bo razumljiva?

«Vidiš», je poočital v meni moj drugi jaz, tisti, ki je vsak trenutek pripravljen, da se zavzame za mirno sožitje obeh domačih ljudstev, «vidiš, v kakšne zagate prihajava zdaj oba, ker je poštar čistokrven Italijan, kakor si ti Slovenec, uprava pa se ne meni za to, da bi take zadrege ublažila?»

«Le kaj naj bi bila storila?» se je zasmejal moj prvi jaz, tisti, ki so mu take zadeve v zabavo.

«Ne vem», je menil drugi. «Morda bi bila lahko svoje ljudi malce prerešetala».

«Malce? Kako?» je prisluhnil prvi jaz.

«No», je zamahnil drugi, «če bi bila morda takole približno ugotovila, kdo razume oba domača jezika, kdo bolj tega ali bolj onega, ter se vprašala, kakšno stališče naj sama zavzema do dejstva, da je prebivalstvo tod zares dvojezično. Tako nekako je bilo tiste dni pred končno razmejitvijo».

«Ej», se je navdušil prvi, «to so bili čudoviti dnevi. Nekdanji fašisti so se potuhnili in hlinili neprizadetost.»

«Danes tega ni več», je skomizgal drugi. «Odkar ima spet Rim besedo, se rimski grebeni znova dvigajo. Če kdo zapiše na pismo TRST, se lahko zgodi, da kdo to prečita in pismo obtiči. Zakulisje postaja zagonetno».

«Slovenski ljudje», je dodal prvi, «radi vidijo in uporabljajo svojo besedo, vedoč, da imata po razglasu človeških pravic in po ustavi oba domača jezika iste pravice ali bi jih vsaj morala imeti».

Drugi jaz: «Morala bi. Premnogi naši ljudje se tega predobro zavedajo. Zdaj, ko so nekdanje napetosti med Italijo in Jugoslavijo zelo uplahnile, ko so meje med obema odprte in se poudarja želja, da bi se taki odnosi širili in nadaljevali na raznovrstnih področjih, bi res ne bilo več treba vleči na dan zastarelih določb, ki naj ugodno ozračje znova zastrupljajo».

Prvi jaz: «Kako boš to dopovedal italijanskemu pismonoši, ki je morda obtical na svoji službeni lestvici in v miselnosti iz prejšnje dobe?»

Odkimal sem obema jazoma in odvrnil radovednemu pismonoši: «To je slovenska končnica -ova, ki se lahko pritika priimkom ali ne.» Nasmehnil se je, kakor da ga razlaga ne prepričuje do dna.

V meni so se križala in kresala pestra vprašanja. Ali se Slovenci na jezikovno mešanem področju primerno zanimajo za drugo deželni jezik? Ali je vse tako urejeno, da se vsi moji bratje lahko precej dobro naučijo italijanščine. Ali je tudi za Italijane poskrbljeno, da se lahko seznanijo s slovenščino? Zakaj današnje uredbe ne niso take, da bi vsem Italijanom nudile možnost dostopa do slovenskih jezikovnih virov? Zakaj ne tržaška visoka šola ne more nuditi Italijanom te možnosti? Ali drugi strani pa lahko ugotavljamo, da stalno narašča število Italijanov, ki jih vsakdanje potrebe silijo, da zaradi svojih poslov bolj ali celo prav dobro obvladujejo oba domača deželna jezika. In ne samo v trgovini, marveč tudi v drugih panogah. Res, da imajo naša mesta italijansko večino, zato pa so obširni deli podeželja mnogokod popolnoma ali pretežno naseljeni s prebivalstvom slovenskega rodu. Mnogovrstni poslovni, kulturni, športni in drugačni stiki med slovanskim prebivalstvom iz Jugoslavije in Italijani z mešanih ali čisto italijanskih področij ustvarjajo zmeraj nove možnosti za naraščanje medsebojnega spoznavanja, razumevanja in spoštovanja, zlasti v obojestranskem trgovskem, tehničnem in kulturnem prizadevanju.

Množijo se medsebojni obiski skupin, družb in organizacij tem vodilnih predstavnikov na obeh straneh. Posledica vse te žive in razgibane medsebojnosti je ta, da se med obema državama izmenjuje najrazličnejše dobrine v mnogo večjem obsegu, kakor je bilo to mogoče v prejšnjih dobah.

Mnogostransko sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo, z miroljubnim sožitjem in strpnostjo prežeto ozračje, ima svojo neprecenljivo vrednost in veljavo za nadaljnje utrjevanje mirnega sožitja v teh obmejnih pasovih. To blagodejno ozračje naj bi se širilo vse dalje in dalje, ne samo po ožjih obmejnih predelih, segalo naj bi prek njih po sosednih državah, zajemalo območje vse srednje Evrope in tako večalo občutek varnosti na tej celini in posredno tudi na ostalih.

Možnosti za take vplive so. Treba se jih je okleniti in zastaviti vse sile, da se visoki cilji dosežejo in trajno obveljajo. Vsako omahovanje bi bilo korak nazaj, tu pa so nujno potrebni, kljub nekaterim dvomnim tokovom rimskih vodà, v obeh upravah le neprestani krepki koraki naprej. Sviti in odsviti take dejavnosti so danes zelo očitni in blagodejni. Očitni in blagodejni pa naj bi tudi ostali.

ANDREJ BUDAL

IZ VELIKIH DNI KRVAVE EPOPEJE NA KADINJAČI

«Tovariši, bodite pripravljeni, sovražnik prihaja»

Skrbi Hitlerjevega feldmaršala v zvezi s partizanskim osvobojenim ozemljem - Načrt napada na Užice - Vzdušje, kakor da bi svoboda že bila vsakdanja stvar - Temne slutnje in slovo - Z mitraljezcem Acom na poti na nov borbeni položaj

II

Sovražnik je bil zaskrbljen. Partizanska država sredi zasedenega ozemlja, se je zdela Hitlerjemu ozemlja, se je zdela Hitlerjevemu smislu se je nekoč septembra leta 1941 tudi izrazil.

Prav tiste dni so se vršile največje priprave nemških in kvizlinških čet. Feldmašal List pa se ni povsem zanesel na te sile, zato se je obrnil na vrhovno poveljstvo: «Čeprav se zavedam splošnega položaja, sem kljub temu prisiljen zahtevati, da mi dodelite vsaj še eno učinkovito divizijo, okrepljeno s tanki.»

Zaskrbljenemu feldmaršalu Listu se je pridružil še glavni poveljnik za Srbijo: «Komunistom je uspelo okrog sebe zbrati večino ljudstva. Imam vtis, da bi niti vest o kapitulaciji Rusije ne pripravila do kapitulacije teh banditov, ki so žilavi kot hudiči,» je poročal nemški vrhovni komandi dr. Turner, načelnik uprave štaba nemškega poveljstva za Srbijo.

Kmalu je prišlo sporočilo o odobritvi zahtevanih okrepitev, za ta namen so bili določeni ena pehotna divizija, nekaj oklepnih vlakov in več stotin tankov. 24. oktobra pa je z vzhodne fronte prišla še 113. pehotna divizija.

General Behme je načrtoval: 113. in 342. pehotna divizija bosta obšli užiško republiko ter bosta istočasno udarili z združenimi silami in s kar največjo močjo Od teh divizij sta bili ustvarjeni dve skupini: zahodna, ki je imela napasti od Ljubovije, in severna, ki je imela prodirati proti Kosjeriću. Napad 342. divizije se je začel 24. oktobra zjutraj, vtem ko je 113. začela z napadom 26. oktobra.

Severna skupina je bliskovito napredovala. Prešla je Kosjerić in hotela izsiliti napredovanje preko Crnokose. Tu jih je dočakala Prva zlatiborska četa in del Posavsko - tamnavskega bataljona. Čeprav so se naši borci junaško borili, je bilo jasno, da 250 borcev ne bo moglo zaustaviti nemških formacij, ki so štele nad pet tisoč odlično oboroženih vojakov.

Nemci so naglo nastopali proti Karanu in Užicu. Približali so se Trešnjici. Tu so zasedle položaje Prva račanska, Črnogorska in Slovenska četa. Po nekaj urah ogorčene borbe, so se partizanske enote morale umakniti.

Predhodnice severne skupine so se začele spuščati proti Užicu. Vzdušje je bilo napeto. Vsi so čutili, da se pripravlja spopad. Vendar se o tem ni govorilo. Znano je bilo, da se nemške in kvizlinške čete koncentrirajo. Povsod je bilo slišati: «Užiška svoboda je ogrožena.»

«Tovariši, bodite pripravljeni, sovražnik prihaja,» nam je rekel Milinko Kušić, eden od partizanskih voditeljev. Vsi so se tega zavedali, toda nihče ni zapadel v malodušje. Vršile so se priredite, kakor da bi svoboda že bila povsem vsakdanja stvar.

12. oktobra 1941 je partizansko gledališče priredilo prvi zabavni večer. Moški partizanski zbor je odpel pesem «U boj, u boj...» skladatelja Ivana Zajca, igralci-amaterji pa so izvedli Nušićevo delo «Knez Igor od Semberije».

Redno so izhajale užiške «Vesti», 19. oktobra pa se je prvič po daljšem premoru spet pojavila «Borba» s Titovim uvodnikom. Tiste dni je v «Vesteh» bila objavljena tudi poslanica slavnega učenjaka Nikole Tesle: «Mi Jugoslovani v tujini spremljamo osvobodilno borbo bratskih nam ruskega in jugoslovanskih narodov, ki prelivajo kri za svobodo in civilizacijo vseh, a še posebno vseh tistih narodov, ki se nahajajo pod fašistično oblastjo. Jaz čvrsto verujem v zmago.»

Povsod je bilo čuti besede največje akcije v Užiški republiki: Vse za fronto — vsi na fronto!

Skupaj s komando mesta, je prvi narodnoosvobodilni odbor v Užicu organiziral tudi proizvodnjo za partizanske enote. Prva je začela delati čevljarska delavnica, ki je izdelala 2000 parov čevljev, nato krojaška, ki je v teku dveh mesecev sešila 75.000 bluz, hlač in vojaških kap. V vseh teh delavnicah je večina delavcev bila pripadnikov delavskega bataljona.

Navzlic temu je bilo slutiti, da se bliža konec vsem tako drage svobode. Mitraljezec Aca me je nekega dne poslal na svoj dom, da mu od tu prinesem hrane in «šumadijskega čaja»

Radoveden sem opazoval mesto in ljudi. Maloštevilne ljudi, ker je večina teh bila zaradi letalskih napadov v zakloniščih. Ko sem prišel v bližino banke, kjer se je nahala olagajna in partizanska delavnica orožja ter municija, je nenadoma odjeknila strahovita eksplozija. Polastil se me je blazen strah. Konec je z njimi, sem pomislil na mater, brata in sestro. Stekel sem proti mestu eksplozije, kjer se je proti nebu dvigoval ognjeni vrtinec. Obstal sem kot vkopan, trd od groze. Gledal sem, kako so iz poslopja prinašali zoglenela, krvava trupla žena in otrok. Nad 200 jih je izgubilo življenje. Gledam, kako se po ulici podijo žive bakle, ljudje, ki so se ob eksploziji vneli. Divji kriki, ki gredo skozi moz. Reševalne ekipe. Skušam pogasiti enega od teh, ki kmalu nato pade v nezavest. Polagoma umira v strašnih bolečinah.

Mesto se je zavilo v globoko črnino žalosti. Organizirala se je pomoč v prid neposredno prizadetih ter družin umrlih. Zbirali so se prostovoljni prispevki za one, ki so se nahajali v bolnici. Pozivali so se in javljali krvodajalci. Potem so prišli pogrebi. Neverjetno mučni. Težje sem jih prenašal kot karkoli drugega. Jok, črna žalna oblačila, izgubljenost mater

Toda to je bil šele uvod v tragedijo, ki se je pripravljala pripoveduje Milorad Djokić.

Zadnji dan v mitraljezkem gnezdu nad Užicom. Prišel je ukaz: «Mitraljezec Aca Milinković in njegov pomočnik, Milorad Djokić, naj se takoj javita na komandi mesta.»

— Nič dobrega ne bo — je dejal Aca.

Ko sva prišla do komande mesta, sem v ramenih začutil bolečine. Vedel sem, da imam premalo moči, da bi z lahkoto nosil težki podstavek naše brede. V komandi sva se javila Andriji Djuroviću, vršilcu dolžnosti komandanta Delavskega bataljona.

— Prosta sta do petih popoldne — nama je rekel. Odšla bosta s težko strojnico na precej dolgo pot. Kako jo bosta prenesla? No, kar se tega tiče, si bosta že sama pomagala...

Odšel sem na svoj dom. Vedel sem, da je to moje slovo od staršev. Toda bolj kot slovo, je to bil spopad. —Planili so name, zahtevajoč, da zaprosim svoje poveljnike, da me osvobode «obveznosti, ki vodijo», kot se je izrazil moj oče, «v gotovo smrt».

— Sin moj, saj nisi niti polnoleten — mi je v joku govorila mati. Tudi meni ni bilo lahko, vendar sem razmišljal, kako morejo od mene to zahtevati. Saj danes vsi hodijo po robu življenja in smrti. Potem sem mater naglo poljubil in zbežal na ulico. Mnogokrat sem se kasneje spomnil na to slovo.

Srečal sem med potjo Djordja Minića. Nekaj mi je pravil, a ga nisem čul. Mislil sem na svoje. Šele, ko sva prišla do njegove hiše, sem se nekoliko zbral. Njegova mati nas je hrabrila in to mi je od nje ugajalo. V trenutku, ko se je imela od sina posloviti, pa se ni mogla zadržati in je zajokala: «Srečno, sin moj, naj bo sreča z vami, fantje... Vse bo dobro...»

Tudi mitraljezca Aco sem našel doma. Ko sem stopil v hišo, je sedel za mizo z materjo in sestro. Na mizi je bila položena torbica s hrano. Zraven nje steklenica. Sestra Gina nam je skuhala «šumadijskega čaja».

Vse se je odvijalo s filmsko hitrostjo. Izpraznili smo kozarce. Nato so nas pospremili. Aca je bil teman. Prav tak, kot pred dnevi, ko so se «štuka» umaknile pred njegovimi rafali, da so udarili v prazno.

— Brat moj, pazi nase — mu je govorila sestra Gina, ko se je od njega poslavljala.

Pred sokolskim domom množica vojske. Dva nista oblečena enako. Midva korakava molče. Vzela sva svoj mitraljez. Nisva občutila njegove teže. Vsak na svoje sva mislila Iznenada pa je Aca rekel: «Poiskati morava konja, tako ne bo šlo več.» Odpravila sva se, da ga poiščeva. Kot nalašč nama to sploh ni uspelo. Potem se je pojavil užiški spediter z vozom, ki je bil vanj vprežen konj. Spediter se je imenoval Ratko. Prosila sva ga, da nama priskoči na pomoč. Brez besede je pristal. Grem tudi jaz z vama, ne glede kako dolgo in kako daleč, je rekel. Spominjam se, da mi je bilo toplo pri srcu, ko sem pomislil, kako lepo je, če srečaš človeka, ki je razumen in dober.

(Nadaljevanje sledi)

PRI LISTANJU PO NEKI KNJIGI

Wiesenthalu je hobby pomagal odkriti skrivališče Eichmanna

O inž. Simonu Wiesenthalu smo že večkrat pisali. Omenjali smo ga npr., ko je skupini Izraelcev uspelo ujeti znanega nacističnega zločinca Eichmanna. Omenjali smo ga, ko je izšla njegova knjiga «Zločinci so med nami». Zadnjič smo ga omenjali pred meseci v zvezi s pobegom Rajakovitscha iz Portoroža.

Wiesenthal je zelo znana osebnost in njegova zasluga je, da je kar čedno število bivših nacističnih zločincev prišlo pred sodišče. Sedaj se bomo za trenutek ustavili pri njem, in sicer v zvezi z njegovim največjim uspehom v lovu na nacistične zločince v zvezi z Eichmannom.

Ko so pred leti v Jeruzalemu sodili Eichmannu, je ves svetovni tisk sledil procesu in bilo je v zvezi s tem tudi več publikacij, ki so se obširneje ukvarjale z Wiesenthalovim delom, vendar nismo nikjer opazili tega, kar smo našli med prelistavanjem njegovega dela «Zločinci so med nami», ki je v italijanskem prevodu izšlo pri založbi Garzanti. Tu namreč zvemo, kako je Wiesenthal pomagal k temu njegov konjiček — zbiranje znamk.

Zaradi mučnega življenja v nacističnem taborišču in izredno napornega dela koj po vojni je Wiesenthalovo zdravje precej popustilo. Pri tej živčni razrvanosti bi mu mogel pomagati le kak «hobby». Tako mu je rekel zdravnik, na katerega se je Wiesenthal obrnil, ko dolge noči sploh ni zatisnil očesa.

Ko se je kot filatelist seznanil z nekim starim avstrijskim baronom, ga je ta proti koncu leta 1953 povabil k sebi na dom na Tirolsko, kjer je blizu Innsbrucka imel svojo vilo. Kot filatelista sta seveda uživala v listanju albumov in zbirk. Wiesenthal glede tega pravi:

«Prebil sem prijeten večer v občudovanju njegovih znamk. Nato sva se lotila klepetanja ob kozarcu vina. Baron je bil simpatičen starec, zvest monarhist in katoličan. Z velikim zanimanjem je poslušal o, kar sem mu pripovedoval o svojem delu. Vedel je, da na Tirolskem nekaj velikih nacistov ponovno zavzema pomembne položaje «kot bi se ne bilo nič spremenilo». To je nepojmljivo, je rekel.»

Nato Wiesenthal nadaljuje:

«Baron je vstal in odprl miznico polno kuvert, ki jih je shranil zaradi znamk. Medtem ko je brskal po tem kupu, mi je začel govoriti o nekem svojem prijatelju v Argentini, o nekem bivšem nemškem podpolkovniku, ki ni mogel napraviti v Wehrmachtu kariere, ker je bil znan kot antinacist. Leto prej se je bil izselil v Argentino, kjer dela kot inštruktor v Peronovi vojski. «Pravkar sem dobil njegovo pismo,» je rekel baron in mi pomolil kuverto. «Lepe znamke, kaj?» Vprašal sem ga, ali ni morda srečal tam doli kakega našega starega znanca. In glejte kaj mi piše: «Tu je nekaj naših skupnih znancev. Morda se spominjaš poročnika Hofmanna, ki je spadal v moj polk, kapetana Bergerja iz 188. divizije. So pa tu tudi ljudje, ki jih ti ne poznaš. Pomisli koga sem videl . . . še več, dvakrat sem z njim govoril: tista strahotna svinja Eichmann, ki je odločal o Judih. Stanuje blizu Buenos Airesa in je zaposlen v nekem vodovodnem podjetju.» «Kaj se vam zdi?, me je vprašal baron. Nekaterim največjim zločincem je uspelo pobegniti.»

Wiesenthal v svojem pisanju nadaljuje: «Nič nisem rekel, iz strahu, da bi baron ne opazil mojega razburjenja. To ni bila več ena izmed govoric . . . to je bilo dejstvo. Prosil sem ga, če bi si mogel še enkrat ogledati pismo, in obnašal sem se tako, kot da me zanimajo le argentinske znamke. Pismo sem ponovno prebral, kar zadeva Eichmanna, in si vse od besede do besede zapomnil.»

Kar je sledilo, je znano. Eichmanna je Wiesenthal konkretno odkril, izraelski agenti so ga v Argentini prijeli in brez znanja argentinskih oblasti z letalom odpeljali. Sledil je nato proces v Jeruzalemu. Sledila je obsodba.

V knjigi «Zločinci so med nami» torej ugotovimo, da je Wiesenthalu pri odkritju Eichmanna največ pomagal njegov — hobby.»

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Zelo ploden dan, kajti vse vam bo šlo kot po olju. V družinskem krogu pa bo vzdušje napeto.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ne slabšajte že dovolj napetih odnosov na delu. Vsa dobra volja nekega prijatelja vam ne bo pomagala.

DVOJČKA (od 21.5 do 22.6.) Če se ukvarjate s trgovino, bodite skrajno previdni. V čustvenih zadevah bo šlo vse kot si želite.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Odlično sodelovanje bo privedlo k odličnim uspehom. Nekdo se skuša vriniti med vas in ljubljeno osebo.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Potrudite se in tudi zelo naporna naloga bo izpeljana. Neka oseba bo užaljena. Krivda bo vaša.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Čeprav menite, da imate prav, se podredite skupni volji. Pismo, vest, darilo.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.0.) Ne podcenjujte mlajših delovnih moči, ki bi vas znale spodnesti. Sreča v ljubezni.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) S sistematičnostjo se izognite težavam. Pripravite se na razočaranje, za katero pa boste deloma sami krivi.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Ne spuščajte se v diskusije, če na nje niste pripravljeni. Razvedrili se boste le v domačem krogu.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Pogumno prevzemite nalogo, ki se vam vsiljuje, saj druge poti ni. Ne bodite ljubosumni.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Pokazal se bo uspeh nekdanjih naporov. Nekoliko negotovi boste v družbi nepoznane osebe.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Vsaka lahka rešitev bi znala imeti hujše posledice. Prava ljubezen ni le pridogno srečanje.

RADIO TELEVIZIJA

SREDA, 6. DECEMBRA 1967

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila — 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba 11.40 in 17.40 Radio za šole - 12.00 Elektronske orgle - 12.10 Brali smo za vas - 12.20 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasba iz filmov - 17.00 Klavirski duo Russo-Safred - 17.20 Pravna posvetovalnica - 17.30 Orkester Gina Pegurija - 18.00 Mirkove zborovske skladbe - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 Plošče resne glasbe - 19.00 Orkester B. Christiana - 19.10 Zdravniška posvetovalnica - 19.20 Razkuštrane pesmi - 20.00 Šport - 20.35 Simfonični koncert. V odmoru: Za vašo knjižno polico - 22.25 Solisti lahke glasbe - 22.45 Sentimentalne melodije.

Trst

12.05 Lahka glasba - 12.25 Tretja stran - 13.15 Glasba za najmlajše - 13.40 G. Radole: «Sveti Nikolaj» - 14.00 Mascagnijeva opera «Il piccolo Marat».

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.00 in 19.15 Poročila — 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 Orkester Halletz - 10.35 Orkester - 11.00 Otroški kotiček - 15.00 Plošče - 11.30 Današnji pevci - 11.45 Glasbeni zmenek - 12.00 in 13.00 Glasba po željah - 13.40 Ritmi in popevke - 14.00 Male skladbe velikih mojstrov - 14.45 Prodajalna plošč - 15.30 Zbor krakovske univerze - 16.30 Otroški kotiček - 16.50 Operne skladbe - 17.20 Ritmi - 17.40 Narodne pesmi in plesi - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Ansambel Jo Saint-Flour - 22.10 Pianist T. Wilson - 22.35 Rameau in Torelli.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila — 8.30 Jutranje pesmi - 9.07 Zvočni trak - 10.05 Šola - 10.35 Ura glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.05 Kontrapunkt - 13.20 Poje Claudio Villa - 14.40 Ital. popevke - 16.00 Program za najmlajše - 16.30 Komorna glasba s plošč - 17.20 Radijska priredba - 17.45 Kultura in umetnost - 18.15 Glasba za mladino - 19.35 Luna park - 20.20 Radijska drama - 21.55 Godalni orkester češke filharmonije.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila — 8.45 Orkester - 9.40 Glasbeni album - 10.00 Radijska priredba - 10.15 Jazz - 10.40 Glasba po željah - 11.43 Pesmi desetletja - 13.00 Vaš prijatelj Walter - 14.04 Juke box - 15.00 Izbrani motivi - 15.15 Trio Pasquier - 16.38 Popoldanski spored - 18.35 Enotni razred - 20.30 Zbori in orkestri - 21.00 Znanstvena oddaja - 21.10 Tovarna golov: Brescia.

III. program

10.00 Operna glasba - 11.00 Vivaldijeve skladbe - 12.20 Schumannove klavirske skladbe - 12.50 Simfonični koncert - 14.30 Nizozemski komorni zbor - 15.30 Sodobni skladatelji - 16.05 Liszt in Bruck - 17.10 Mozartova sonata K 292 - 17.20 Nemščina - 18.15 Gospodarska rubrika - 18.30 Izredna lahka glasba - 18.45 Kulturni pregled - 20.20 Klavirske skladbe Caselle - 21.45 Orkester

Slovenija

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00 in 19.30 Poročila — 6.30 in 7.25 Informativna oddaja - 8.08 Glasbena matineja - 8.55 Pravljice in zgodbe - 9.10 Slovenski pevci - 9.45 T. Pavček - M. Vodopivec: Zgodba o najlepšem - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Turistični napotki - 11.15 Slovenske narodne - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Čajkovski: Tema in variacije - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Operetni zvoki - 13.30 Priporočajo vam - 14.05 Igramo za razvedrilo - 14.35 Naši poslušalci čestitajo - 15.45 D. Popović: Zgodba o desni roki (podlistek) - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Mladina sebi in vam - 18.00 Aktualnosti - 18.15 Naši umetniki igrajo Čajkovskega - 18.40 Naš razgovor - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Plesni orkester - 20.00 Festival jugosl. glasbe - 22.10 Za ljubitelje jazza - 23.05 Yvan Goll: Pesmi.

Ital. televizija

10.30 do 12.30 Šola - 17.00 Giocagiò - 17.30 Dnevnik - 17.45 Program za mladino - 18.45 TV razprave - 19.15 Poljudna znanost: planet Zemlja - 19.45 Šport in ital. kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Ruska revolucija — Kremelj - 22.00 Športna sreda - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

18.30 Nikoli ni prepozno - 19.00 Angleščina - 21.00 Dnevnik - 21.15 Film «La battaglia segreta di Montgomery» - 22.50 Gospodarska panorama

Jug. televizija

17.00, 20.00, 22.55 Poročila - 17.05 Lutkovna igra - 17.25 Poskusite s paličicami, film - 17.55 Obzornik - 18.15 Oddaja za otroke - 19.00 20 milijonov - 19.30 Naši dokumentaristi: Milenko Štrbac - 20.40 in 21.40 Wembley: nogomet Anglija-SZ - 21.25 Propagandna oddaja - 22.25 Kvartet Golden Gate.

Goriško-beneški dnevnik

SOLIDARNOST Z DELAVCI SOLVAY

Dveurna splošna stavka ter zborovanje v Tržiču

Danes odide v Rim delegacija občinskega sveta na čelu z županom Romanijem - Zaskrbljenost zaradi neprestanega krčenja števila delovnih mest

Z včerajšnjo dveurno stavko, zborovanjem na Trgu republike ter današnjim odhodom delegacije v Rim je prebivalstvo Tržiča in njegove okolice izpričalo svojo zahtevo o potrebi ohranitve kemične tovarne SOLVAY ter dosedanjega števila delovnih mest, ki se že leta in leta neprestano krči ter spravlja v zelo resen položaj celotno gospodarstvo tega mesta ter vse goriške pokrajine.

Včerajšnjo dveurno splošno stavko, ki je trajala od 10. do 12. ure, so soglasno oklicale vse občinske svetovalske skupine, podprli pa so jo tudi vsi trije sindikati. Nekaj po deseti uri se je zbralo na Trgu republike več tisoč oseb, povečini delavcev iz ladjedelnice ter ostalih obratov, trgovcev, ki so za dve uri spustili navojnice na trgovinah, in uradnikov; v sprevodu na čelu z velikim napisom so prišli na trg delavci Solvay. Prvi je spregovoril župan Romani, ki je v svojem govoru poudaril, da podjetje Solvay ne more tako enostavno po 40 letih zapreti svojega obrata ter poslati na cesto delavcev in uradnikov. Obžaloval je, da se vse premalo upoštevajo interesi tržiškega gospodarstva ter je pri tem ravno ministrstvo za državne udeležbe pokazalo zelo majhno zanimanje za razvoj tržiškega gospodarstva. Napovedal je današnji odhod v Rim občinske delegacije, sestavljene iz župana in načelnikov skupin ter dveh parlamentarcev Franca in Zucallija (Vallauri je trenutno odsoten), ki bo na pristojnih mestih zahtevala stvarne ukrepe za zaščito tržiškega gospodarstva.

Sledili so govori treh sindikalnih pokrajinskih tajnikov, Bergomasa (CGIL), Padovana (CISL) in Marchesana (UIL). Bergomas je uvodoma navedel tri proteste, ki so se v nekaj dneh zvrstili v Karniji, Miljah in sedaj v Tržiču, s katerimi so prebivalci tako različnih področij naše dežele manifestirali svoje nezadovoljstvo zavoljo kritičnih gospodarskih razmer, odnosno krčenja delovnih mest. V zadnjih 6-7 letih se je v Tržiču skrčilo število delovnih mest za okoli 4.000, kar se občutno pozna na vsem našem gospodarstvu. Vse to se je zgodilo v času, ko so v drugih krajih naše države beležili uspehe gospodarske ga čudeža. Naš položaj otežkočajo vojaške služnosti, ki odvračajo operaterje, da bi investirali sredstva v izgradnjo objektov v naših krajih. Namesto tovarn, se govori, da nameravajo v Tržiču odpreti pet velikih magazinov, ki bi spravili male trgovine v še večjo krizo.

Potem ko je govornik navajal odločnost naših krajev za dobro konkurenčno politiko v proizvodnji, je obsodil težnje po največjih profitih ter zahteval, da imajo tovarne lahko tudi nekoliko manjši zaslužek, pa istočasno opravljajo še svojo socialno vlogo.

Omenil je nastajanje krize v tekstilni industriji z zahtevo delodajalca po odpustitvi delavcev v kemičnem oddelku v Gorici ter napoved splošne stavke v Gorici, ki jo je oklical mladinski odbor za protosinhrotron in gospodarski razvoj, da bi dosegel od vlade privoljenje za doberdobsko kandidaturo. Občinska delegacija Tržiča naj o vsem tem danes govori v Tržiču ter terja dejstva, ne pa obljub.

Tajnik CISL Padovan se je predvsem zadržal pri vlogi naše dežele v stikih z evropskim Vzhodom ter Srednjim vzhodom, ki ima za to vse pogoje, zemljepisno lego, industrijsko mentaliteto (kar zadeva Tržič), strokovnjake in specializirane šole.

Vesti iz Doberdoba

Občinski veterinar dr. Tomba bo v tem tednu cepil proti slinavki in parkljevki vso živino v občini Doberdob, začenši z vasmi. Cepljenje bo popolnoma brezplačno. Kmetje naj bodo doma, da bi zdravniku pomagali.

Danes, 7. in 9. decembra bodo na pošti v Doberdobu izplačali pokojnine INPS. Danes so na vrsti kategorije VR, SR, IR, VO, IO in VO, jutri invalidi, 9. pa vdove.

SG IZ TRSTA

gostuje v nedeljo, 10. t. m.

v PROSVETNI DVORANI v GORICI

Verdijev korzo 13

z Brnčičevo dramo

«Med štirimi stenami»

Dve predstavi ob 16. in 20. uri

Cene: sedeži po 400 in 300 lir; za dijake 150 lir.

Za obiskovalce s Krasa bo vozil popoldne avtobus.

Pogled na včerajšnjo manifestacijo na Trgu republike v Tržiču med dveurno splošno stavko

OBMEJNI PROMET V NOVEMBRU

Nad 942 tisoč ljudi prešlo mejo na Goriškem

Nad 200 tisoč prehodov oseb v treh dneh Andrejevega sejma

Po podatkih obmejne policije smo imeli v preteklem novembru na goriškem področju 942.443 prehodov oseb v obeh smereh. Od tega je bilo 628.207 italijanskih ter 314.236 jugoslovanskih in drugih državljanov, ki so šli na drugo stran s potnimi listi ali prepustnicami odnosno dvolastniškimi dovoljenji Pretežni del prehodov je bil kot običajno pri Rdeči hiši in sicer 511.336 italijanskih in 230.716 tujih državljanov, ali skupno 742.052 ljudi. V istem času, je potovalo preko bloka pri Rdeči hiši 13 italijanskih skupin s 414 udeleženci ter 7 tujih skupin z 245 udeleženci. V primerjavi z oktobrom je število prehodov nazadovalo za nekaj nad 200 tisoč, kar je sezonskega pojava. Lani smo v istem mesecu imeli približno 611 tisoč prehodov.

Ob Andrejevem sejmu je bil živahen promet tudi v ponedeljek i t.m. Samo na prehodu pri Rdeči hiši so na ta dan našteli 44.232 prehodov v obeh smereh. Od tega je bilo nekaj nad 12 tisoč italijanskih in nekaj nad 32 tisoč tujih, po večini jugoslovanskih državljanov. Če prištejemo še prehode v soboto in nedeljo in prehode na drugih mejnih blokih, je v teh treh dneh prešlo mejo na Goriškem precej nad 200 tisoč ljudi.

Opozorilo vinogradnikom

Kmečka zveza v Gorici opozarja svoje člane vinogradnike, da je treba prijaviti pridelek vina, ki ga ima vsak še v kleti do polnoči 30. novembra.

Prijave je treba napisati na posebnih obrazcih. Zato naj se vinogradniki zglasijo do 7. decembra v uradu Kmečke zveze v Gorici, Ascolijeva ulica 1/I.

Na vinski pokušnji prodali 55 hl vina

Na letošnji vinski pokušnji so prodali 55 hektolitrov vina, 13 hl več kot lansko leto. Letos je bilo 16 razstavljavcev na pokritem trgu, v prostorih konzorcija pa še skupina, ki se je predstavila kot enota. Lansko leto je bilo 13 razstavljavcev.

Tri nesreče pri delu

V goriški civilni bolnišnici so včeraj ob 9. uri nudili prvo pomoč 36-letnemu Sergiju Manfredi iz Gorice Ul. Parini 8, ki se je ponesrečil pri razkladanju opeke v Ul. Grabizio. Ugotovili so mu rano na levem kazalcu; okreval bo v 6 dneh.

Za 10 dni so pridržali na zdravljenju 48-letnega Bruna Trevisana iz Gradiške, ki si je odrezal kos mezinca leve roke. Ponesrečil se je na gradbišču podjetja Medeot v Gradiški.

Nekaj pred poldnem včeraj pa so nudili prvo pomoč s prognozo okrevanja v 5 dneh 54-letnemu Romanu Percu iz Gorice, Ul. Sassari 72. Prejšnji dan, se je pri podjetju Francesco Paulin, kjer služi kot kamionist, ranil na roki, ko je odpiral vrata tovornjaka.

Iz tržiške bolnišnice

Včeraj se je močno opekel s kropom po obrazu, vratu in rami 6-letni Giannino Bernabič iz Starancana, Ul. Marconi 8. V tržiški bolnišnici so ga pridržali za 15 dni na zdravljenju

Pri prometni nesreči na cesti sta dobila poškodbe 24-letni Aleksander Klancig iz Ronk in 44-letni Archimede Filiput iz Tržiča. Dobila sta le manjše poškodbe po obrazu; nudili so jima prvo pomoč; okrevala bosta v nekaj dneh.

Na bližnjici za Oslavje je padel

Včeraj zjutraj nekaj po 7. uri je šel 46-letni Francesco Dogliani iz Gorice, na Placuti 23 peš iz Peme po bližnjici, ki seka ovinke proti Oslavju. Pri tem pa se mu je spodrsnilo, padel je in se opraskal po obrazu. V bolnišnici so mu nudili prvo pomoč; okreval bo v dveh dneh.

Pri Števerjanu so našli brzostrelko

Neki delavec, ki je zaposlen pri cestnih delih podjetja Mattiroli v Števerjanu, je v ponedeljek popoldne odkopal nedaleč od ljudske hiše v Števerjanu brzostrelko avstrijskega tipa, očitno še iz prve svetovne vojne. Izročil jo je karabinjerjem, ki so o najdbi obvestili izvedence iz Trsta. Verjetno jo bodo še danes odnesli.

Goriški urednik «Piccola» Bernot stopil v pokoj

S 1. decembrom je zapustil goriško uredništvo časopisa «Il Piccolo» Tullio Bernot, po 32 letih nepretganega časnikarskega dela. Od leta 1942 je bil vodja goriške redakcije tega časopisa. Pri svojem delu se je odlikoval po vestnosti in natančnosti. Nasledil ga je Paolo Duni, ki prihaja iz Toskane.

Kolegu Bernotu želimo, da bi dolgo lahko užival zasluženi pokoj

Danes v Sovodnjah miklavževanje

Drevi ob 19. uri bo domače prosvetno društvo priredilo v dvorani v Sovodnjah miklavževanje, na katerega vabijo otroke in starše. Na sporedu bo najprej kratek film, potem pa razdelitev paketov.

Iz goriške bolnišnice

Danes se je doma spodrsnilo 48-letni Sofiji Ferfolja iz Gorice Ul. Baiamonti 14. Pri padcu se je poškodovala in v bolnišnici so ji ugotovili rano na levem sencu z zlomom kosti ter pridržali za 15 dni na zdravljenju.

Ko se je vračal z mopedom sinoči okrog 19. ure domov iz Sovodenj, je 50-letni Ivan Bergomas s Peči štev. 13 že blizu svoje vasi trčil ob kolo, na katerem se je peljala neka ženska. Pri padcu se je poškodoval samo Bergomas, ki se je ranil na sencu. V goriški bolnišnici so mu nudili prvo pomoč; okreval bo v šestih dneh.

Kino

Gorica

VERDI. 17.15: «Il ladro di Parigi», J. P. Belmondo in G. Bujold. Francoski barvni film; mladini pod 14. letom prepovedan.

CORSO. 17.15: «Agente 007 — si vive solo due volte», J. Bond in S. Connery. Ameriški kinemaskope v barvah. Cene: 450 in 550 lir.

MODERNISSIMO. 16.45-22: «La ragazza made in Paris», A. Margret in L. Jourdan. Ameriški kinemaskope v barvah.

CENTRALE. 16.30—21.30: «Strategic comand chiama Jo Walker», T. Kendal in B. Harris. Ameriški kinemaskope v barvah.

VITTORIA. 17.15—21.30: «Sette pistole per un massacro», Craig Hill in Giulia Rubini, italijansko-španski kinemaskopski barvni film; prepovedan mladini pod 14. letom.

Tržič

AZZURRO. 17.30—22: «Più grande colpo del secolo», J. Gabin in M. Lee. Kinemaskope v barvah.

EXCELSIOR. 16—22: «FBI contro cosa nostra». Barvni film.

PRINCIPE. 17.30—22: «Il principe di Donegal», P. Mc. Ennery in T. Adams. Barvni film.

Ronke

RIO. 19—31.30: «Paperino e compagni», V. Disneyeva barvna slikanica.

DEŽURNE LEKARNE

V GORICI

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna PONTONI-BASSI, Raštel št. 26, telefon 33-49.

V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je odprta v Tržiču lekarna «S Nicolo» dr Giorgio Olivetti — Ul. I. Maggio 94, tel. 73328

V RONKAH

Danes ves dan in ponoči je odprta v Ronkah lekarna «All'Angelo», dr. Olivetti, Ul. Roma 23, tel. 72393.

PRO LOCO O BODOČEM PROGRAMU

Gorici je treba omogočiti razvoj v trgovsko središče

Predlogi za reformo Andrejevega sejma in razstavo ptičev

Na zadnji seji odbora goriške Pro Loco so pod predsedstvom dr. Pellisa obravnavali preteklo dejavnost te ustanove in njeno bodoče delo.

Uvodoma je predsednik poklonil srebrno kolajno dr. Formentiniju, ki je bil predsednik Pro Loco od 1963 do 1965 ter še vedno sodeluje kot odbornik. Izrekli so tudi zahvalo goriškim trgovcem, ki so s svojimi prispevki in darovi omogočili srečolov v okviru septembrskih prireditev, ki so vsaj moralno, če ne finančno, dobro uspele vkljub zelo slabemu vremenu.

Kar se bodočega dela tiče, je predsednik dr. Pellis priporočal še večje stike z gospodarskimi operaterji v mestu, za še večje sodelovanje. To je potrebno tudi za ustanovitev sejemske ustanove, ali vsaj industrijsko-obrtne razstave v okviru goriškega septembra. Če hočemo ustvariti v Gorici trgovinsko središče večjega obsega, moramo imeti za to na razpolago potrebna sredstva, za pripravo razstav, sejmov in kongresov, predvsem pa primerno palačo ali vsaj dvorano.

Dr. Formentini je priporočal ponovno izdajo propagandnih brošur ter reorganizacijo uslug na meji za sprejem in usmeritev tujih turistov z meje v mesto. Govor je bil tudi o bodočih folklorističnih prireditvah, ki naj bi dobile meddeželni obseg. Odbornik Ferigo je predlagal, naj bi imeli bodoči Andrejev sejem od 28. do 30. septembra v času državnega praznika v Jugoslaviji, ker bi omogočilo še večji obisk Jugoslovanov. Tudi razstava ptičev naj bi postala mednarodna z udeležbo Jugoslavije in Avstrije. Priporočal je tudi pripravo «športnega tedna» v okviru septembrskih prireditev.

Na prihodnji seji bo odbor podrobneje izdelal načrt o bodočem programu dela.

Šport Šport Šport

MLADINSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Črna nedelja slovenskih moštev

Breg, Primorje in Vesna poraženi

Popolnoma negativen dan slovenskih mladinskih enajsteric. Breg, Primorje in Vesna so namreč v nedeljo izgubili svoja srečanja. Brežani celo po lastni krivdi, ker so zagrešili nekaj usodnih napak. Skratka, črn dan za naš mladinski nogomet.

LIBERTAS	2
BREG	1

Mladinci Brega so v nedeljo prekinili svojo uspešno serijo. Tokrat so naleteli na morda najmočnejšo enajsterico prvenstva, in so tako izgubili. Nedvomno zasluga nasprotnikov, toda tudi lastna krivda, kajti Brežani so se večkrat raje med seboj prepirali ,kot da bi se resno lotili tekme in bi kaj pozitivnega pokazali. Upajmo, da je bil nedeljski le slučajnostni primer, čeprav so bili že v začetku prvenstva Brežani večkrat nedisciplinirani.

Z neresnostjo tudi odlične igre nismo mogli pričakovati. In to se je tudi v nedeljo zgodilo na igrišču. Brežani so odpovedali tako v obrambi kot v napadu in Žerjal je moral napraviti nemogoče, da je obdržal rezultat v primernih mejah.

Disciplina je znak uravnovešenosti posameznikov in zato celotne ekipe. Igro, organizirano igro, pa dosežemo le z disciplino, poleg tega, da z disciplino, kljub porazu, pustimo dober vtis.

AURISINA	3
PRIMORJE	1

Čeprav je v nedeljo mladinsko moštvo poraženo zapustilo igrišče, so Prosečani vseeno s prikazano igro še kar zadovoljili. In ni paradoks, če trdimo, da bi v nedeljo lahko Prosečani celo zmagali. Kajti bili so stalno v napadu. Zamudili so pet izrednih priložnosti in zadeli dve prečki. Igrali so praktično na ena vrata — Aurisine. Nasprotniki pa so jih s tremi protinapadi ukanili in jim tako zadali pekoč poraz, ki si ga res niso zaslužili. Nedvomno pa bo služilo nedeljsko srečanje Prosečanom kot primerna šola za veliko napako, ki so jo zagrešili, to je, da so se preveč odkrili v obrambi, kar je seveda nasprotnik izkoristil in tako tudi osvojil obe točki.

«Najprej ne dobiti golov, nato šele jih dati» je nogometni pregovor, na katerega so igralci Primorja pozabili.

Poleg te usodne hibe — odkritje v obrambi — pa so vsi igralci Primorja na splošno solidno zaigrali. Nad vsemi pa sta zablestela v obrambi Paoletti, v napadu pa srednji napadalec Rustja.

Proti Aurisini je Primorje nastopilo z naslednjo postavo: Z. Kante; Husu, Švab; Rebula, Paoletti, Pertot; Bizin Ukmar Rustja Strekelj in Černjava.

Gol za Primorje je dal Černjava, za Aurisino pa so bili uspešni Segulin, Zaccaria in Bortolotti.

TRIESTINA	3
VESNA	1

Po pekočem porazu s Cremcaffè so morali mladinci Vesne tudi v nedeljo kloniti. Tokrat so podlegli prav tako močni enajsterici Triestine in sicer z rezultatom 1:3. Križani pa imajo nekaj opravičil, kot npr. Sedmakovo odsotnost zaradi poškodbe

Križani so se tudi tokrat solidno upirali močnejšemu nasprotniku, toda na koncu so le morali kloniti. In kloniti Triestini s 3:1 ni nikaka sramota. Predvsem še, če upoštevamo, da Križani letos prvič nastopajo v tem prvenstvu.

SMUČANJE

TRBIŽ, 5. — Kanada je prva država, ki se je prijavila za nastop na 21. izvedbi tekmovanja za Pokal Duca d'Aosta, ki bo 17. in 18. januarja prihodnjega leta na pobočjih Sv. Višarjev. Tekmovanje, na katerem so lani nastopili smučarji iz 15 držav, bo potekalo na dveh progah: veleslalom na Priesnigu, slalom pa na Višarjih. Kanada je prijavila pet tekmovalcev. Italija bo prisotna z olimpijsko vrsto, ki bo februarja nastopila na zimskih igrah v Grenoblu.

BOKS

DUNAJ, 5. — Avstrijski boksar Johan Orsolics je danes ohranil naslov evropskega prvaka superlahke kategorije: dvoboj za naslov med njim in Špancem Juanom Sombrito Albornozom se je nameč končal neodločeno.

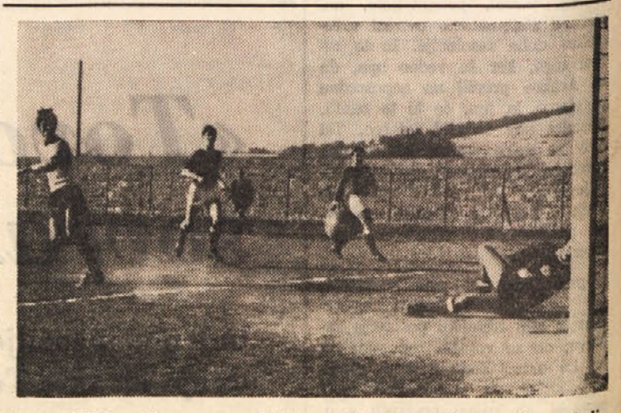

Z nedeljske tekme z enajsterico Libertasa, ki so jo mladi Brežani izgubili

ZA ZIMSKE ŠPORTNE IGRE V GRENOBLU

Elektronski elaborator bo preračunal rezultate

V nekaj sekundah bodo v 28 krajih znani dosežki tekmovalcev

GRENOBLE, 5. — Ena od karakteristik desetih zimskih olimpijskih iger v Grenoblu je oddaljenost enega od drugega tekmovalnega prostora, zaradi česar bo 131 tekmovanj s 1.500 tekmovalci v 11 različnih krajih. Preračunavanje rezultatov je za nekatere panoge še kar zamotano. Naj navedemo samo rezultate tekmovalcev v umetnostnem drsanju in biatlonu.

Ker morajo biti podatki čimprej objavljeni, so poskrbeli, da bo tudi ta služba tekla v Grenoblu brezhibno Zaradi tega je družba IBM, ki je že sodelovala na olimpiadah v Squaw Valleyu, Innsbrucku in Tokiu, sestavila «sistem» obveščevanja, ki prav gotovo predstavlja korak naprej. V športnem centru, ki je v palači sredi Grenobla (kasneje bodo palačo spremenili v otroški vrtec) so že postavili elaborator, ki je hitrejši od vseh sedanjih. Ker bo ta naprava delovala na podlagi «teleprocessinga», to je v povezavi z napravami na vseh tekmovalnih prostorih, bo mogoče že v kratkih sekundah objaviti poročila. Vse mehanizirano torej, vendar je treba še pripomniti, da bo ta naprava potrebovala «pomoč» kakih 150 specializiranih oseb.

Elaborator v Grenoblu ima izreden «spomin» 134.000 črk in lahko izvede kakih 400.000 računov na sekundo. Vrhu tega je povezan s 100 telefonskimi progami, ki so povezane s središčem za zbiranje, kakor tudi za objavo podatkov.

Priprava «sporedov» je bila zelo naporna in predstavlja sad dvoletnega proučevanja inženirjev IBM ob sodelovanju študentov aplicirane matematike na univerzi v Grenoblu in izvedencev v raznih športnih panogah.

Elaborator bo sprejemal podatke iz 10 krajev tudi v oddaljenosti 62 km. Po preračunanju, ki bo trajalo le nekaj sekund, bo oddal rezultate v 28 različne kraje, kjer bodo tudi semaforji, ki bodo sproti obveščevali gledalce o dosežkih tekmovalcev.

KOŠARKA

MILAN, 5. — Jutri se bosta v prvem kolu turnirja za pokal evropskih košarkarskih pokalnih prvakov spoprijeli peterki milanske All'Onestà in Dynama iz Bukarešte.

KOLESARSTVO

PARIZ, 5. — Danes so javili potek proge Toura de France, ki bo v 22 etapah od 28. junija do 21. julija prihodnjega leta. Prva etapa bo na progi Vittel - Esch sur Alzette (Luksemburg), zadnja pa Auxerre - Pariz na kronometer.

MEDNARODNI NOGOMET

LONDON, 5. — Jutri bo v Londonu prijateljska nogometna tekma med reprezentancama Anglije in Sovjetske zveze. Čeprav manjka le en dan do spopada, angleški tehnični vodja Ramsey še ni mogel sestaviti reprezentance, v kateri bodo gotovo manjkali Charlton, Stiles in Cohen.

Tekmo bodo prenašali direktno iz Wembleya tudi v evroviziji. Prenos italijanske TV bo ob 20.40 na drugem kanalu. Med odmorom bo televizijski dnevnik.

• • •

LIZBONA, 5. — Jutri bo Fiorentina odigrala prvo tekmo drugega kola turnirja za pokal sejemskih mest z enajsterico Sportinga. Florentinci bodo verjetno nastopili v postavi Albertosi, Pirovano, Mancin, Bertini, Ferrante, Brizzi, Maraschi, Merlo, Brugnera, De Sisti in Chiarugi.

• • •

MILAN, 5. — V četrtek bo Milan sprejel v goste enajsterico Vasasa iz Gyoera, s katero bo odigral povratno tekmo osmine finala turnirja za pokal sejemskih mest. V prvi tekmi, ki so jo odigrali 22 novembra na madžarskih tleh, sta se moštvi razšli z neodločenim izidom 2:2. Za kvalifikacijo v nadaljnje kolo zadostuje Milanu neodločen izid 0:0 ali 1:1, ker velja po pravilniku tega turnirja gol, ki ga je moštvo doseglo na tujih tleh dvojno.

Tekmo bodo direktno prenašali po televiziji in sicer na prvem kanalu z začetkom ob 14.25.

JOSIP KRAVOS: 5.

JUNAKI MED TRPEČIMI

Je pa, kakor da bi se to zeleno gričevje v davnini nalašč odtrgalo in zakotalilo s Čavenskega pogorja prav na sredo te doline, da ji da še večji čar. Z vrelci Vipave in z izvirki nemirnega podčavenskega Hublja pri Ajdovščini se z leve strani navzdol že umirjeno pomika zelenkastomodra reka Vipava.

Na svetokriškem brdu pa je mestece Vipavski Križ, ki ga krasita dve lepi cerkvi s samostanom in ruševine velikega srednjeveškega gradu, dokaz, da je bilo tu v preteklosti središče vse srednje Vipavske. Nižje, kot bi bila že od nekdaj pod varstvom Križa, leži moja rojstna vas Dobravlje. Vas je sestavljena iz več zaselkov.» In da bi jim to bolje opisal, sem jim zapel tudi svojo prvo satiro o Dobravcih, ki sem jo sestavil, ko mi je bilo komaj petnajst let. Povedal sem jim tudi vse naše značilnosti: da leži najlepši zaselek Hrobati prav ob glavni cesti, da je nekako v sredini vseh zaselkov železniška postaja, da smo v Dobravljah imeli daleč naokoli zelo znano babico Gulčevko, da imamo zunaj vasi na samem lepo cerkev, obdano z velikimi košatimi lipami, in da ne sme nihče reči, da je majhna, ker drži pod streho vse verne Dobravce, ker pač teh ni dosti. Čeprav vseh štiristo in več prebivalcev spada pod kriško faro, je v vasi šola, in ko sem jaz živel še tam, smo prirejali tudi veselice. In smo celo priredili pod vodstvom učitelja Mermolje lepo mladinsko spevoigro Ernesta Tirana «Čudežne gosli», v kateri sem jaz pel vlogo kuharja. Da bi jim prikazal, kako prikupna je igrica bila, sem jim zapel pesem vil:

Spi naj otrok dragi spi,
zaklenimo mu oči
z zlatim ključkom,
da se ne zdrami
prej ko zarja za gorami.
Ko sem jim dalje pravil o plesu vil, so zahtevale, naj jim še zapojem. Pa sem nadaljeval s pesmico:

Sestrice, kaj bi mu dale
k slovesu,
goslice, ki so nas
spremljale k plesu,
te bi mu dale, te bi mu dale.
Dajmo mu goslice,
goslice svoje,
kadar bo žalosten,
naj si zapoje,
naj si zagode iz duše svoje,
vso žalost grenko,
vso črno bridkost.

Še sem jim potem pravil, kako se Srednjevipavci, obdelujemo z vzdevki, in da so to strašne žalitve, npr.: če Križanom rečeš v obraz kriška lakota, te naženejo, in je bolje, če se v Križ za nekaj časa ne prikažeš. Velikožabeljcem tudi ni prav, če jim rečeš fižolarji, Stomaževci so foučerji, Kamenci pa golidarji. Povedal sem jim tudi, kako sem vprašal našega najbolj nadarjenega Dobravca Viktorja Ribča, češ kaj smo pa mi Dobravci. Takrat je mirno rekel, da smo vse, predvsem pa mešetarji. Zakaj, ko vprašaš, kje je najboljše vino, kje so najboljše krave, kje najlepše pritrkujejo zvonovi, kje najbolje pojejo, in kje so najlepše punce, ti odgovorijo: vse v Dobravljah. In ko sem Viktorju dejal, da je tiste čase od leta 1928 do 1934 največ hiš zgorelo prav pri nas, je odgovoril, da moramo tudi to pripisati izredni dobravski iznajdljivosti. Tista leta je bila namreč največja beda v fašistični državi in je bilo najlaže priti do denarja s tem, da si si zažgal hišo, seveda si moral prej v redu plačati zavarovalnino. V tistih letih je v Dobravljah zgorelo do deset hiš na leto. Zdelo se je, da so prebivalci naše vasi pravi strokovnjaki v tem. Taki smo bili Dobravci tiste čase. Pa tudi če nas je napadla kakšna bolezen, smo si z dobro voljo znali pomagati.

Spominjam se, da se je oče nekega poletja ob pasjih dnevih potožil, da ga dere. Sosed mu je dajal poguma, da se namreč griža z lahkoto ustavi. Ko ga je oče radovedno vprašal kako, mu je sosed resno odvrnil, da se z rdečo «leterno» ustavi celo vlak, kaj šele driska.

Tudi pri nezgodah so naši Dobravci po svoje izražali in jih omilili z izrazi kot: da ni šlo prav dobro, ali pa da je šlo, kot da bi ponev mazal od zunaj.

Ženske so bile z mojim pripovedovanjem zadovoljne, naslednji večer pa so me prosile, naj bi jim pripovedoval kaj o spanju, no, in zgodba, ki sem jim jo pripovedoval, je bila tudi tokrat resnična.

Ko sem imel trinajst let, je oče lepega poletnega dne zvečer pripravljal voz z nenavadno opremo. Navezal in omotal je verige, žlajdre, campin, krampine, sekiro na prednjo in zadnjo premo, okrog močnih ročic težkega voza, ki je imel zavore na prednjih in na zadnjih kolesih. Zadnja zavora je bila samo za gozdarska dela in je bila ne za stalno, pritrjena na koncu sure. Imela je ročaj v obliki klina, ki so ga po potrebi spuščali na vse strani. Na zadnjo premo je še navezal vrečo sena in hrano za naju: kos koruzne pogače, vrček fižola in malo kanglico vode. Seno in hrano je pokril s platnom, ki smo mu pravili «celtna», ker je to v resnici bil ostanek vojaškega šotora. Ko je bilo že vse pripravljeno, mi je svečano rekel: «Nocoj gremo po drva v Trnovski gozd!» Že ob začetku noči je vpregel dobro nakrmljena voličk Morčka in Dimka in odpeljali smo v lepo mirno noč, na pot, ki jo je razsvetljevala vzhajajoča polna luna.

Po vaški cesti je bilo že vse tiho, le tu pa tam se je še zasvetila luč iz oken. Kmalu smo krenili na glavno cesto, kjer sta voličk počasneje vlekla voz, za katerim sva enakomerno stopala z očetom. Po tej ravninski cesti mi je oče med hojo pripovedoval, da je tudi on hodil s svojim očetom v gozd, tudi ko je bil še mlajši od mene. «Vidiš, tako se moraš že mlad navajati na težje delo, da se utrdiš za nadaljnje življenje, če pa hodiš bos po zemlji, ki te redi, jo boš znal bolj ceniti, in kadar bo treba tudi braniti.» Ko sva tako stopala po ravni cesti in pustila za seboj vasi Dobravlje, Cesto, Lokavec in Slokarje, je oče ustavil voličk za oddih. Skrbno je ogledoval voz in vprego, če ni kaj v neredu, kajti od tu dalje se je vila pot navzgor in tudi iz lokavškega zvonika je bilo slišati, da je odbilo polnoč.

Kmalu je oče pognal in začeli smo se pomikati po vijugasti cesti navzgor. V tej enakomerni hoji za vozom se me je počasi lotevala dremavica. In polagoma sem se začel pogrezati v spanje, sledeč vozu. Le ko je oče poganjal voličk, sem izgubil ritem hoje in zaostal. Oče je že zaradi svojih izkušenj to pričakoval in me s tresenjem rahlo zdramil. Da se to ne bi ponavljalo, ker je bila nevarnost, da v spanju zaidem s ceste in padem v prepad, sem si pri prvem oddihu omotal prst na desni roki s koncem motvoza, ki je visel od zavezane vreče sena, in tako neopazno spal do naslednjega oddiha. Ko se je voz ustavil, sem v spanju butnil z nogami v železne okove. Zaskelelo me je v piščalih, a vseeno sem dremal naprej, kakor da se ni nič zgodilo. Še so se ponavljali kratki oddihi in z njimi sunki v piščali. Na vse sem se v kratkem privadil, da nisem občutil ničesar, saj se je vse dogajalo v polsnu. Le pri Koritu, nekako na pol poti do Trnovskega gozda, kjer je izvirek z napajališčem in majhna ravninica, je bil daljši odmor. Tu sem si odmotal prst, povlekel celtno z voza, stopil pod obcestni zid, se zavil in zaspal. Preden je oče pognal živino, me je zdramil in pri tem opazil, da imam okrvavljene zapršene noge. Ukazal mi je, naj si jih pri studencu umijem. Molče se je popraskal po glavi in pri tem najbrž mislil, če se je tudi njemu kaj takega zgodilo, ko je prvič šel v gozd.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir polletna 4.400 lir celoletna 7.700 lir — SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADT, OZS Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207 tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-27071 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska Trst